

REŠETO

KAKO V NASLEDNJEM LETU?

Proti koncu decembra (21.) je skupščina občine Ribnica med drugim obravnavala osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine v tem srednjeročnem obdobju za leto 1988.

Že pred letom, ob sprejemanju letošnje resolucije (to je v bistvu načrt gospodarskega in družbenega razvoja občine v posameznem letu), smo pisali o izredno zapletenih ekonomskih in družbenih razmerah, v katerih je zelo težko realno načrtovati in načrte tudi kolikor toliko normalno izpeljevati. Načrtovanja razvoja v letu 1988 niso v tem pogledu nič lažja, prej nasprotno, saj se je celi vrsti neugodnih dejavnikov, ki vplivajo na gospodarjenje, letos pridružilo še več novih, stari problemi pa niso odpravljani, pač pa so se le še poglabili. Se pravi, da so stvari, ki so bile prejšnje in prejšnja leta težke, danes še mnogo težje in nič ne kaže, da bodo prihodnje in prihodnja leta kaj lažje, preprostejše, razumljivejše. Kaj malo v državi družbeno dogovorjenega in sprejetega se uresničuje: gospodarstvo peša tudi v najbolj razvitih predelih države, več zveznih enot je pred gospodarskim zlomom (Kosovo, Črna gora, Makedonija), Srbija pospešeno stopa v nerazvitanost, slabo se (Agrokomerc) piše Bosni in Hercegovini. Gospodarstvo Slovenije, Hrvaške, Vojvodine, ki naj bi pomagalo vleči voz iz blata, komaj še lovi sapo. Itd.

Če smo v zadnjih letih občasno za devetkrat zaklenjenimi vrati pričeli polglasno priznavati, kasneje tudi vedno glasneje o porajajoči se gospodarski krizi v posameznih delih države, v državi kot celoti, se danes jasno in nedvoumno soočamo s pravo gospodarsko krizo v vseh njenih razsežnostih. Pa smo dolga leta naivno mislili, da se nam kaj takega ne more zgoditi, da je gospodarska kriza rezervirana pač le za gnili kapitalistični svet. Spoznavamo in na

glas tudi že povemo, da ne gre zgolj za gospodarsko, ekonomsko krizo, pač pa tudi za družbeno, družbenopolitično in še kakšno. Gotovo tudi moralno krizo, krizo odnosov, krizo zavesti, odgovornosti, krizo zaupanja. Zaupanja v vse in vsakogar.

Veliko je stvari, pa ne samo na ekonomskem področju, ki nas lahko skrbijo, nam rišejo prihodnost bolj črno, kot morda bo. Nezaupanje v možnost hitrih in učinkovitih razrešitev ekonomskih težav vzbuja tudi vedno večje nezaupanje do političnih reševanj, do samoupravnih odločitev, nezaupanje v ljudi, katerim bi morali ali naj bi zaupali. Ne omenjajmo ponovno Agrokomerca, ne omenjajmo vedno znova številnih Obrovcev, Fenijev in podobnih zgrešenih investicij itd. Jih pa tudi ne kaže pozabiti, odpisati, postanejo naj in ostanejo nenehen opomin, drag in s tem dragocen, kako se ne sme delati, obnašati, ravnati. Draga šola bo tudi dragocena, če se bomo v njej in iz nje kaj naučili. In morali bi se, čas bi že bil. Skrajni čas.

Skrbijo vedno hujše medrepubliške razprtije, katerim bi nekateri radi dali prizvok mednacionalnih. Skrbijo politične razprtije ali politična obračunavanja, poskusi po uvajanju »trde roke«, centralizacije. Skrbijo vedno znova stari, preizkušeno neučinkoviti recepti za ozdravitev že dolgo znanih in dolgo zdravljenih pa neozdravljenih bolezni. Kakšen socializem hočemo — socializem v revščini ali relativnem blagostanju, enakost v revščini ali v čem drugem. Verjetno to slednje, boljše, kar bi naj bilo naš cilj in kar je naš cilj že vse od re-

volucije naprej, ne le srečnejši jutri, pač pa že srečnejši danes.

Tudi o tem lahko razmišljamo ob prelomu leta, ob vstopu v 1988. leto, ki je sicer tako zelo polno različnih neznanek. Nekdo je dejal, da je za naslednje leto znano le to, da bo — prestopno! Se pravi — še za en dan več težav in problemov. In razmišljamo, če nam bo

končno le uspelo zaustaviti drsenje navzdol, bomo končno začeli obvladovati cene, inflacijo, bomo uveljavili tržno gospodarstvo, rekli bobu bob? Nam bo uspelo vedno hujše delavsko nezadovoljstvo zaustaviti, na tak način sproščajočo energijo pa usmeriti v ustvarjalno delo, v delo in borbo (skupno delo in skupno borbo!) za izhod iz krize, iz vseh vrst kriz? Se bodo v Srbiji končno dogovorili, kdo je prvi in kdo drugi in na kakšen način se bodo sploh lotili dejansko življenjskih vprašanj v svoji ožji in širši in vsej naši skupnosti? Bodo naši številni najvišji po svetu stalno potujoči predstavniki kdaj popotovali tudi do svojega ljudstva in se pozanimali tudi za njegove probleme in težave? itd.

Kar malo preveč in prehudo črnogledo za novoletno razmišljanje, kaj? Pa vendar, na žalost je vedno manj stvari, ki bi nas razveseljevale, nam jasne pogled v »svetlo« prihodnost!

V Ribnici načrtovalci razvoja v letu 1988 vedo za vse to, pa so poskušali na dosežanih izkušnjah in dosežkih, poznavanju stvari ter nedavno sprejetem (in hudo kritiziranem) protiinflacijskem programu pač začrtati kolikor toliko realne smernice našega gospodarskega in družbenega razvoja v občini. Glavne značilnosti sedanjega stanja v državi so neugodna gospodarska gibanja, visoka zunanja in notranja zadolženost ter vse višja stopnja inflacije (daleč najvišja v Evropi!). Upoštevač vse to ter ob ugotovitvi, da bodo intervencijski ukrepi na področju cen, osebnih dohodkov, splošne in skupne porabe delovali tudi v precejšnjem delu leta 1988, je razvoj ribniškega gospodarstva za prihodnje leto opredeljen v naslednjih globalnih okvirih:

Realna rast družbenega proizvoda naj bi znašala 3 odstotke (v letu 1986 je bila dosežena 3%, za leto 1987 je ocenjena na 2%, v srednjeročnem planu pa predvidena s 4%). Fizični obseg proizvodnje naj bi porasel za 4% (lani dosežen 13, letos ocenjen na dobrih 24, v

srednjeročnem planu predviden 4,5%). Produktivnost naj bi rasla po stopnji 2%, enako zaposlenost (čim bolj produktivno zaposlovanje!). Izvoz naj bi rasel po stopnji najmanj 8%, uvoz počasneje od izvoza, delež kmetijstva v družbenem proizvodu se še naprej znižuje, akumulacija naj bi rasla hitreje od rasti dohodka, čisti osebni dohodki in skupna poraba naj bi rasli vsklajeno z rastjo produktivnosti dela in rastjo dohodka, sredstva za delovanje družbenih dejavnosti in splošna poraba na nivoju občine naj bi bila vsklajena iz leta 1987. In zadnje — rast življenjskega standarda naj se postopno povečuje.

To je le nekaj odstotnih podatkov iz osnutka resolucije o razvoju občinskega gospodarstva v letu 1988. Resolucija seveda podrobneje opredeljuje postavke, ki smo jih nanizali v enem samem odstavku, prav tako pa tudi vsa ostala področja od komunalne, cestne, stanovanjske, energetske dejavnosti, skrbi za naše okolje do splošne ljudske obrambe. Opređeljene so tudi posamezne aktivnosti organizacij združenega dela, za investicijsko področje je predvidena manjša intenzivnost, pač v skladu z razpoložljivimi denarji. Za vse začrtano pa

se bo predvsem treba delovno potruditi v slehernem okolju. Le delo, produktivnost, ustvarjeni dohodek je lahko pravo merilo za delitev, nagradjevanje, rast življenjskega standarda...

In čeprav nas v letu 1988 čaka vse skupaj kaj malo razveseljivega, si ob izteku tega težkega leta vseeno nazdravimo s pristno kapljico ter si zaželimo čim manj težav, čim več uspeha in sreče ter zadovoljstva, predvsem pa zdravja skozi vse prestopno leto pred nami!

F. G.

Srečno 1988!

Osem državnih odlikovanj

Po večletnem zastoju je predsedstvo SFRJ letos odlikovalo osem občanov ribniške občine s pomembnimi državnimi odlikovanji za njihovo dolgoletno ustvarjalno delo na različnih družbenoekonomskih in družbenopolitičnih področjih. Odlikovanja je občanom izročil na proslavi ob dnevu republike v domu JLA v Ribnici predsednik skupščine občine France Lapajne. **Red republike z bronastim vencem** sta prejela Milena Borovac iz Ribnice in Ivan Petrič iz Sodražice, **red zaslug za narod s srebrno zvezdo** je prejel Stanko Rus iz Ribnice, **red dela z zlatim vencem** sta prejela Stane Škrabec iz Ribnice in France Grivec iz Dolenje vasi, **red dela s srebrnim vencem** pa Jože Gril iz Ribnice, Stane Kromar iz Dolenje vasi in France Prelesnik iz Hrovače.

V tem času so iz urada za odlikovanja predsedstva SFRJ prispela še nekatera odlikovanja oziroma bodo predlogi rešeni v bližnji prihodnosti. Odlikovanja iz tega in naslednjega obdobja bodo podeljena odlikovancem ob občinskem prazniku 26. marca 1988.

DA ali NE?

Spomladi letos je občinska konferenca socialistične zveze Ribnica dala pobudo za priprave na morebitni referendum za morebitni prihodnji samoprispevek od julija 1988 do junija 1993. Pobuda je bila posredovana izvršnemu svetu in skupščini občine, vsem občinskim družbenopolitičnim organizacijam, krajevnim skupnostim in krajevnim organizacijam SZDL z zahtevo, da se: najprej politično opredeli, če v referendumu za naslednji samoprispevek gremo in da se v krajevnih skupnostih prične, na osnovi uresničevanja sedanjega samoprispevka, razmišljati o programih del v naslednjem obdobju.

Za osvežitev, če vsega okrog naših samoprispevkov nimamo več v spominu: Z organiziranim samoprispevkom smo v Ribnici pričeli graditi novo šolo v letu 1965, ko samoprispevek še ni veljal za celotno občino. Različne oblike prostovoljnega združevanja sredstev občanov za uresničevanje posameznih skupnih nalog v posameznih krajih poznamo tudi že pred letom 1965. Tri leta po prvem smo uvedli drugi petletni samoprispevek za območje celotne občine, namenjen pa je bil skupnim načrtom na področju šolstva (1972. leta je bila dograjena nova šola v Loškem potoku). Za tretji samoprispevek (šolstvo, otroško varstvo, komunalne naloge) smo se odločili na referendumu 20. maja 1973, pet let kasneje (18. junija 1978) smo se odločili že za četrta

samoprispevek (zdravstvo — nov zdravstveni dom v Ribnici, komunalne in druge naloge po KS!), za sedanji, že peti po vrsti krajevni samoprispevek pa smo se odločili v maju 1983. Namenili smo ga skupnim nalogam na področju otroškega varstva (vrtca v Sodražici in Ribnici) ter vrsto komunalnih nalog po krajevnih skupnostih.

Se pravi, da imamo v Ribnici ne le dolgoletno (23 let) tradicijo organiziranega solidarnostnega zbiranja sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb v občini oz. krajevnih skupnostih in posameznih krajih, pač pa smo si v tem času nabrali na tem področju resnično bogate izkušnje. Navsezadnje nismo zaman ena od občin z najdaljšim »stažem« v samoprispevku. Pa tudi pokazati imamo kaj iz teh dobrih dvajsetih let, ne le na področju šolstva, otroškega varstva, kulture in telesne kulture, pač pa tudi na komunalnem področju — asfaltirane in modernizirane ceste, kanalizacija, elektrifikacija, vodoposkrba, pokopalšča, gasilski domovi itd.

Na podoben način so nastajali tudi načrti del iz morebitnega bodočega samoprispevka. Pogojno pravimo »morebitnega«, ker se bo treba na re-

ferendumu za samoprispevek šele odločiti. Predvidoma naj bi bilo to spomladi aprila ali maja, samoprispevek pa naj bi bil organiziran izključno v skladu z zakonom o samoprispevku, to je za območje krajevne skupnosti. KS v občini se lahko tudi odločijo s posebnim sporazumom za skupno financiranje ene ali več skupnih nalog na ravni občine, vendar je treba prej te in take naloge opredeliti, dogovoriti.

V razpravah o načrtih del iz prihodnjega šestega samoprispevka so v vseh sredinah razmišljali tudi o možnih skupnih nalogah, okrog katerih se bomo morali šele podrobneje dogovoriti in jih dejansko sprejeti kot res naše, skupne. Idej je bilo že več, npr. vodoposkrba oz. skrb za čisto okolje, delavnice za prizadete občane, dom starejših občanov, telefonija v občini in morda še kaj. Najbližje nam vsem je verjetno naša skupna skrb za razvoj telefonije v občini. Vemo, da smo po številu telefonov (in še posebej kvaliteti telefonije) v Sloveniji prav na repu občin, da nam grozi telefonski infarkt in da kaj malo kaže, da se hodo stvari same od sebe razrešile. Nujno potrebna je večja in modernjša telefonska centrala v Ribnici, ki bi bila vozliščna, ob njej pa bi bilo mo-

goče urediti zadostne telefonske kapacitete v ostalih krajih. Da sploh ne govorimo o težavah gospodarskih organizacij pri navezovanju stikov s telefoni in drugimi sodobnejšimi komunikacijskimi pripomočki. Seveda zadeva ni poceni, saj se zdaj predvideni stroški sučejo okrog milijarde (seveda novih) dinarjev. Če bomo hoteli področje telefonije v občini približati željam in potrebam, bodo premalo sredstva PTT, nujno bo združevanje sredstev gospodarstva v občini, pa tudi samoprispevek bi bil dobrodošla pomoč.

V bližnji prihodnosti bo treba v občini končno le dogovoriti stvari okrog morebitnega samoprispevka — načrtov del po KS, skupnih nalog pa tudi okrog vprašanj splošne pripravljenosti delovnih ljudi na samoprispevek. Časi za to res niso najpriimernejši, kdaj pa so tudi bili. V prihodnje bodo časi verjetno še hujši, vendar zavedati se moramo, da brez samoprispevka ne bo mogoje uresničiti številnih potreb v občini in posameznih krajevnih skupnostih. In če govorimo o telefoniji, morda je celo eden pomembnih pogojev za normalnejši razvoj našega gospodarstva. Ob dobrem gospodarstvu pa bo tudi naš osebni in splošni družbeni standard boljši.

O samoprispevku in naših pripravah nanj bomo v Rešetu še pisali. Več in podrobneje, o konkretnih nalogah in načrtih.

Izpitni v ZRVS

Predsedstvo občinske organizacije ZRVS (zveza rezervnih vojaških starešin) je nedavno obravnavalo letošnji potek preverjanja strokovnega znanja članstva. Že v lanskem letu so preverjanje znanja rezervnih vojaških starešin organizirali drugače, s testnimi polami, ki so jih vsem članom poslali na dom, ti pa so v dogovorjenem roku izpolnjene vrnili občinskemu predsedstvu ZRVS. Tako je bilo tudi letos, s tem da sodijo v izpitno snov teme iz posameznih predavanj in drugih oblik strokovnega usposabljanja ter snov, ki je posebej strokovno obdelana v reviji Naša obramba. Predsedstvo zdaj ugotavlja, da je v določenem roku vrnilo testne liste nekaj nad polovico članov organizacije, ki so na tak način pokazali več kot solidno znanje. Žal je med člani, ki doslej še niso vrnili izpitnih listov, tudi veliko mlajših starešin. Tak odnos članov do dela v organizaciji in svojih obveznosti do nje, tudi do stalnega usposabljanja oziroma obnavljanja znanja, je pogosto na dnevnem redu vodstva organizacije. Ni treba poudarjati, da na tak način člani oziroma rezervni vojaški starešine ne prispevajo k učinkovitosti dela ZRVS. Predsedstvo poziva člane ZRVS, ki z malomarnim odnosom do lastnega strokovnega usposabljanja slabijo udarno moč organizacije, naj bodo v prihodnje v svojem ravnanju korektniji.

Seja skupščine pred koncem leta

Kot je že v navadi, je bila tudi letos pred koncem leta (21. decembra) seja vseh treh zborov skupščine občine Ribnica. Na skupnem zasedanju so delegati obravnavali obsežen dnevni red (19 točk).

O poslovnem uspehu gospodarskih organizacij v prvih devetih mesecih letos pišemo posebej. Nekaj malega smo zapisali v uvodu v današnjo številko Rešeta tudi o drugem pomembnem dokumentu, resoluciji o politiki uresničevanja družbenega plana v občini v prihodnjem (1988.) letu, pred tem pa so delegati spregovorili tudi o izvajanju letošnje resolucije. Nedvomno bo v naslednji številki občinskega glasila nujno obsežneje spregovoriti o teh vprašanih in sploh o vprašanih gospodarjenju v občini v prihodnje, o uresničevanju stabilizacijskega programa in o učinkih protiinflacijskega programa v našem okolju.

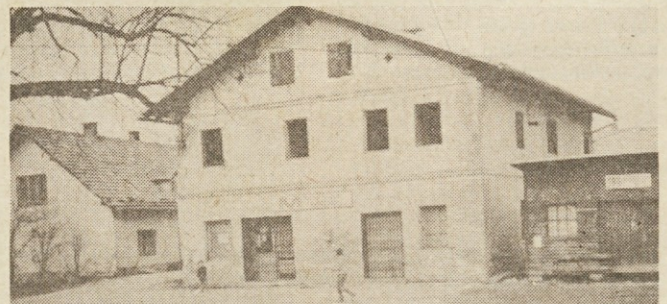
Delegati so se seznanili tudi s poročilom o delu centra za socialno delo v ustanavljanju, precej besed pa je bilo spregovorjenih tudi o predvidenih spremembah v obračunavanju prispevkov za področje družbenih dejavnosti. O tem danes tudi pišemo v posebnem sestavku, opozoriti pa velja, da so se 16. decembra sestale na skupni izredni seji skupščine interesnih skupnosti izobraževanja, zdravstva, otroškega varstva, socialnega skrbstva, kulture, telesne kulture in raziskovanja. Skupščine naj bi sprejemale na novo izračunane prispevne stopnje (o čemer, kot že rečeno, pišemo posebej), vendar je bilo po burni razpravi sklepanje o tem preloženo, dokler ne bo jasnejših pojasnil na vrsto nerazčiščenih vprašanj. Med drugim tudi o tem, če drugačen sistem obračunavanja prispevkov za sise ne pomeni pomembnejšega poseganja v osebne

dohodke delavcev.

Skupščina je obravnavala tudi nekatera vprašanja s področja davčne politike ter sprejela (oziroma sprejemala) vrsto odlokov: odlok o potrditvi zaključnega računa in izvršitvi proračuna za leto 1986, odlok o rebalansu letošnjega proračuna, odlok o prenehanju lastniške pravice na območju zazidalnega načrta cona 2,3 Hosta Sodražica, osnutek odloka o prostorsko ureditvenih pogojih za območje planske celote R-4

v Loškem potoku, predlog odloka o spremembah odloka o davku na promet nepremičnin, enako o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve, dopolnjen je bil odlok o turistični taksi, razen tega pa je bil sprejet tudi odlok o začasnem financiranju proračunskih dejavnosti v prvem trimesečju leta 1988.

Zbori so tudi obravnavali predlog dela zborov v prvem trimesečju prihodnjega leta.

Te stare, Jakličeve hiše v Gračaricah od spomladi letos ni več. Razpadajoča stavba — sredi vasi, ki je bila dolga leta kraju prej v sramoto kot v ponos, je gostila Merkatorjevo trgovino. V razvijajoči se vasi so že vrsto let opzarjali, da je v takih nemogočih in neprimernih prostorih nemogoče organizirati ustrezno preskrbo prebivalstva. Lani in v začetku tega leta je dozorelo spoznanje, da na prostoru stare trgovine zgradi Merkator nov lokal. Na pomoč je z izdatnim prispevkom prisločil tudi Riko, za katerega so v sklopu trgovine zgradili tudi garažo za avtobus. Nekaj je prispevala tudi občina, nekaj gozdarji in do zime je bila lepa trgovska hišica z avtobusno garažo zgrajena. Žal je slabo vreme preprečilo predvideno otvoritev lokala za dan republike, pa je vsa stvar prestavljena na ugodnejše pomladanske čase. Grčarska trgovina zdaj začasno gostuje v kulturnem domu.

Tako ob devetih mesecih, kako pa ob koncu leta?

Poslovni rezultati ribniškega gospodarstva v prvih devetih mesecih letos so glede na težke razmere poslovanja sicer pozitivni, vendar skromni.

Poleg tega moramo finančne rezultate obravnavati previdno, ker podatki med primerjanima obdobjema niso primerljivi zaradi sprememb zakona o celotnem prihodu in dohodku, ki je letos delno začel veljati s 1. 1. 1987, v celoti pa 1. 7. 1987.

Osnovni dejavnik rasti finančnih rezultatov so cene. Njihova zamrznitev oz. vračilo na dan 1. 10. 1987 v skladu s protinflacijskim programom se po predvidevanju ne bo odrazila v celoti v letošnjem letu, učinki v prihodnjem letu pa bodo prinesli bistveno slabše ekonomske rezultate in bodo tako tudi zavrljo naglo rast osebnih dohodkov.

V letošnjem letu je stopnja inflacije najvišja do sedaj, kljub temu, da je bila administrativno nadzorovana. V primerjavi z enakim obdobjem lani so se letos v obdobju januar-september dvignile cene pri proizvajalcih za 91,3 odstotke, cene na debelo za 90,0 odstotkov, cene na drobno za 114,2 odstotkov in cene življenjskih potrebščin za 114,1 odstotkov.

Visoka rast fizičnega obsega industrijske proizvodnje v devetih mesecih letos 24,1 odstotkov se je v oktobru še povečala na 26,1 odstotkov.

TABELA 1: Poslovni rezultati ob devetmesečju 1987

	v mio din		
	RIBNICA I-IX 1987	IND	SRS IND
celotni prihodek	96.602	228	198
porabljena sredstva	71.567	235	198
dohodek	23.035	208	199
razporejeni dohodek	23.032	207	203

V devetih mesecih letos je ribniško gospodarstvo povečalo celotni prihodek za 128 odstotkov, porabljena sredstva še več, za 135 odstotkov. večino, 70,6 odstotka, celotnega prihodka je ustvarilo na domačem trgu, skoraj 30 odstotkov pa je prihodkov ustvarjenih, na tujem trgu. Na sto dinarjev porabljenih sredstev je tako ribniško gospodarstvo ustvarilo 132,2 dinarjev celotnega prihodka, kar pomeni, da se je gospodarnost v primerjavi z enakim obdobjem lani zmanjšala za 3 odstotke.

Doseženi dohodek gospodarstva je bil večji za 108 odstotkov, znašal pa je 23.035 milijonov dinarjev.

Razporejeni čisti dohodek gospodarstva je bil večji za 77 odstotkov in je znašal

Cesta Velike Poljane — Vrh dograjena?

Naš Toni je fotografiral cesto še med gradnjo. Vas Žukovo na desni in lep pogled na ribniško dolino še s priključka na staro cesto pod vasjo VRH pričajo o lepem razgledu. Trasa ceste je bila deležna številnih komentarjev, toda prepričan sem, da bodo tudi »nasprotniki« trase hvaležni ing. Preložnikovi. Le-ta je prepričljivo dokazovala, da si ne smemo dovoliti improvizacije in raznih glihanj s kalkulacijo v žepu, da zakaj ravno po mojem? Naklon samo 9% zaenkrat makadamske ceste omogoča dobro odvodnjavanje. Sicer pa bomo vse prednosti nove trase spoznali v zimskem času.

Vprašaj v naslovu ni samo zaradi tega, ker cesta ni asfaltirana. Za to zaenkrat ni denarja, računamo pa na asfaltno prevleko skozi vas VRH in ob ŽUKOVEM. Ta prevleka bo varovala vasi pred prahom, ki se dviguje in spušča na strehe hiš in gospodarskih poslopij. Ti dve vaši kot še pet drugih v naši krajevni skupnosti še vedno uporabljajo kapnico.

Vprašaj je namenjen tudi še vedno ne narejenima priključkoma za domačiji na Žukovem. Eden od njiju bi bil bližnjica do stare ceste in dveh vikendov. Žal stari sosedski spori in človeška trmastari zaveznici proti človeškemu sožitju, ovirata izvedbo teh nalog.

Veliko naporov je bilo potrebnih, da je vodstvo krajevne skupnosti le dobilo soglasje in legaliziralo traso, dana so bila velika družbena sredstva za soraz-

merno malo število ljudi, če odštejemo obiskovalce Grmade, pa ni skupnega dogovora. Zopet dolgi postopki, očitki krajevni skupnosti, da pač »noče« zaključiti obljubljenega itd. Ali nam je to potrebno?

Lepo bi bilo, da bi bila nova cesta razlog ponovnemu sosedskemu prijateljstvu. Tudi zato smo gradili to cesto, da bomo lažje prišli drug do drugega. Zato apel Žukovcem: »Zgladite nepotrebna nasprotja, tako da bo cesta ostala brez vprašaja.« Pa ne zaradi nje — zaradi nas in vas.

13.567 milijonov dinarjev. Razmerja pri njegovi delitvi na družbeni ravni in v okviru OZD pa so porušena. Tako je gospodarstvu ostalo 58,9 odstotka dohodka (v enakem obdobju lani 69,1 odstotka), kar dokazuje, da gospodarstvo nismo razbremenili, oziroma da smo z ukrepi za omejevanje splošne in skupne porabe gospodarstvo dejansko obremenili. Za splošne in skupne potrebe je gospodarstvo v devetih mesecih izplačalo 6.733 milijonov dinarjev, to je 140 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. Največja postavka so obresti.

Pri interni delitvi so organizacije združenega dela gospodarstva namenile 82,2 odstotka čistega dohodka za osebne dohodke in le 13,4 odstotka je šlo za akumulacijo. Preostale 4,4 odstotke pa so namenile za skupno porabo. Delitveno razmerje v gospodarstvu SR Slovenije je nekoliko boljše.

TABELA 2: Struktura delitve čistega dohodka

	v %	
	Ribnica	SRS
Razporejeni čisti dohodek	100,0	100,0
— del čistega dohodka za osebne dohodke	82,2	80,7
— del čistega dohodka za skupno porabo	4,4	3,3
— Akumulacija	13,4	15,9

Akumulativnost gospodarstva se je v občini Ribnica z lanskimi 9,5 zmanjšala na 3,4 odstotka, za akumulacijo pa so organizacije združenega dela odredile 1.818 milijonov dinarjev. Izgube ni bilo v nobeni OZD ribniškega gospodarstva.

Po devetmesečnem obračunu je znašal poprečni čisti osebni dohodek v gospodarstvu 221.109 dinarjev, realno se je torej zvišal za 1,6 odstotka. Kot dokazuje ta podatek so ribniške gospodarske organizacije delile osebne dohodke v skladu z družbenim dogovorom, torej disciplinirano.

TABELA 3: Kazalci uspešnosti poslovanja

Zap. št.	v %			
	RIBNICA I-IX/1987	IND I-IX/1987	SRS	IND
1. Akumulativna sposobnost	3,4	36,0	3,4	62
2. Reprodukтивna sposobnost	10,1	64,0	7,5	75
3. Koefficient obračanja obratnih sredstev	2,6	113	2,7	129
4. Delež akumulacije v dohodku	7,9	35	11,1	59
5. Delež akumulacije v čistem dohodku	13,4	41	16,9	62

Da je trend rezultatov ribniškega gospodarstva iz leta v leto slabši, dokazujejo primerjave kazalcev uspešnosti poslovanja gospodarstva SR Slovenije in občine Ribnica. Rezultati so bili v preteklih letih nad slovenskim povprečjem, vendar pa so se indeksi vztrajno manjšali, dokler niso letos ob devetmesečju prvič po dolgoletnih ugodnih rezultatih zdrsnili pod slovensko povprečje. To pa je dovolj zgovoren signal, da je potrebno ugotoviti in analizirati vzroke, ki vplivajo na slabše ekonomske rezultate ter ukrepati tako, da bi se negativni trendi gibanja zopet preusmerili navzgor.

Frančiška Tekavec

Denarji za družbene dejavnosti v letu 1988 po novem

Na podlagi Zakona o celotnem prihodu in dohodku je Skupščina SR Slovenije sprejela Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti (Ur. l. SRS, št. 40/87). Po določitih Zakona je potrebno v letu 1988 upoštevati naslednje spremembe:

A. SPREMEMBE VIROV Sprememba glede na sedanji sistem virov za financiranje skupnih in splošnih družbenih potreb:

1. Iz bruto osebnih dohodkov se bodo plačevali prispevki Samoupravnim interesnim skupnostim na naslednjih področjih dejavnosti:
 - osnovno izobraževanje,
 - otroško varstvo,
 - socialno skrbstvo,
 - pokojninsko in invalidsko zavarovanje 98%
 - zdravstvo 95%,
 - zaposlovanje 50%.
2. Iz dohodka se bodo plačevali prispevki Samoupravnim interesnim skupnostim na naslednjih področjih dejavnosti:
 - usmerjeno izobraževanje in skupne naloge vzgoje in izobraževanja v skladu s posebnim zakonom
 - raziskovalna dejavnost;
 - zdravstvo 5% — za storitve zobne protetike, za reševalne prevoze, ki niso sestavni del nujne medicinske pomoči in za zdraviliško zdravljenje, ki ne pomeni nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja;
 - zaposlovanje 50% — za opravljanje strokovnih opravil na področju zaposlovanja na podlagi programov Skupnosti za zaposlovanje;
 - pokojninsko in invalidsko zavarovanje 2% — za zavarovalno dobo s povečanjem;
 - kultura;
 - telesna kultura.

V dosedanjem sistemu plačevanja prispevkov se je večina sredstev za zdravstvo zagotavljalo iz dohodka, ravno tako pa se sredstva za kulturo, telesno kulturo, republiške intervencije v proizvodnji hrane, občinske intervencije v proizvodnji hrane, republiške in občinske blagovne rezerve, ki se po sedanjem sistemu zagotavljajo izključno iz bruto osebnih dohodkov, se po novem sistemu zagotavljajo v celoti iz dohodka.

B. SPREMEMBA OSNOV. Novi sistem predvideva pri obveznostih iz dohodka za usmerjeno izobraževanje, raziskovanje, kulturo, telesno kulturo, zdravstvo 5%, pokojninsko in invalidsko zavarovanje 2%, republiške in občinske intervencije v proizvodnji hrane ter republiške in občinske blagovne rezerve, da se plačujejo od nove davčne osnove, ki je enaka dohodku, zmanjšanemu za fiksne obveznosti iz dohodka ter poprečne osebne dohodke v gospodarstvu na zaposlenega v predhodnem letu.

Če zaradi razumevanja citiramo 8. člen Zakona o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti (Ur. l. SRS, št. 40/87), se le-ta glasi:

»Prispevki iz dohodka se obračunavajo in plačujejo od osnove, od katere se po

posebnem zakonu obračunava in plačuje davek iz dohodka TOZD v delovnih skupnostih.«

To pomeni, da se z novim zakonom vsi prispevki iz dohodka za potrebe družbenih dejavnosti plačujejo od enotne osnove.

Za ostale obveznosti iz dohodka, ki so odvisne od višine dohodka, velja, da so osnove nespremenjene.

C. OLAJŠAVE TOZD. Določila 79. do 88. člena Zakona o celotnem prihodu predpisujejo, da TOZD, ki ne ustvarijo dohodka (imajo izgubo na substanci), in TOZD, katerih fiksne obveznosti iz dohodka (skupaj z bruto osebnimi dohodki in delom skupne porabe v TOZD) presegajo ustvarjeni dohodek, ne plačujejo obveznosti iz dohodka, ki so odvisne od velikosti ustvarjenega dohodka. Poleg tega OZD, katerim razpoložljivi dohodek po pokritju fiksnih obveznosti iz dohodka ne zadošča za pokritje vseh obveznosti iz dohodka, ki so odvisna od velikosti ustvarjenega dohodka, te obveznosti sorazmerno zmanjšajo!

Pri izračunu predvidenih sprememb v letu 1988 smo upoštevali predpostavko, da je z novim sistemom potrebno v globalu v občini Ribnica zagotoviti enako maso sredstev za posamezno dejavnost, kot je bila zbrana v prvi polovici oziroma devetih mesecev leta ob sedaj veljavnem sistemu. Upoštevati pa smo morali kolikor je bilo le mogoče primanjkljaje zdravstvene skupnosti, ki so nastali zaradi neplačanih terjatev do UKC v letu 1986 in 1987 pri izračunu prispevne stopnje iz BOD in dohodka za zdravstvo. Pri izračunu smo upoštevali tudi zahtevo, da se neto osebni dohodki zaradi sprememb v sistemu ne smejo spremeniti.

D. PREDVIDENI UČINKI ZAKONA

1. Uvedba novega sistema virov in osnov za financiranje skupnih in splošnih družbenih potreb pomeni v povezavi z določili o olajšavah za TOZD, ki ne ustvarjajo dovolj dohodka za pokritje vseh obveznosti, precejšnjo prerazporeditev obveznosti.
2. Zbirna stopnja iz BOD za celoto SRS v globalu znaša 38,24, pri tem pa za posamezne občine po določilu osnutka medrepubliškega dogovora naj ne bi presegla 40% in tako tudi za občino Ribnica ne. Vendar pa zaradi stanja, kakršno je v zdravstvu, predlagamo nekoliko višjo stopnjo iz BOD. Smatramo pa, da bi moralo v SRS priti do večjega poenotenja prispevkov iz BOD med občinami ter učinkovitejšega sistema solidarnosti.
3. Ker se bodo obveznosti iz BOD povečale, hkrati pa zmanjšale obveznosti iz dohodka, ob upoštevanju, da se neto OD ne zmanjšajo, se bo moralo vsa

sredstva za BOD v letu 1988 v občini Ribnica povečati za cca 16,4%.

Vse družbene dejavnosti razen kulture in telesne kulture se bodo z letom 1988 finansirale iz BOD, kar je gotovo zanesljivejši vir od dohodka. Žal pa se bosta kultura in telesna kultura finansirali iz dohodka, ki pa je posebej v primerih težav v gospodarstvu zelo nezanesljiv vir finansiranja. Ali postajajo te dejavnosti spriče že dalj časa trajajoče in iz leta v leto bolj poglobljene gospodarske in politične krize drugorzredne dejavnosti?

Janez Mihelič

IZOBRAŽEVANJE: lesarstvo-smer širokega profila

V šolskem letu 1987/88 smo na SŠTUD Kočevje pričeli z izvajanjem izobraževanja mladine po vzgojnoizobraževalnem programu IV. zahtevnostne stopnje LESAR ŠIROKEGA PROFILA. Razpisan je bil 1 oddelek za mladino in vpisalo se je 33 učencev in učenk (normativ za oddelek je najmanj 30 učencev). Ta oddelek je dislocirana enota Srednje lesarske šole Ljubljana.

Tako kot izobraževanje v ostalih usmeritvah na šoli v Kočevju, tako je tudi ta oddelek organiziran v skladu s kadrovskimi plani in potrebami v združenem delu občin Kočevje in Ribnica. Učenci in njihovi starši so bili informirani o možnostih vpisa in izobraževanja mladine v tem programu na osnovnih šolah, preko pisne informacije za učence, ki jih je SŠTUD Kočevje poslala na osnovne šole za učence 8. razredov, na odprtih dnevih v OZD, na informativnem dnevu, v Kočevskih novicah itd. OZD lesarstva so temeljito in organizirano pripravile odprte dneve za učence, objavile razpise kadrovskih štipendij, organizirale strokovne ekskurzije in izlet za učence 8. razredov. Ob so-

delovanju plansko-poslovne skupnosti gozdarjev in lesarjev so zagotovile materialne pogoje za izvedbo praktičnega pouka, zagotovile opremo za praktični pouk in z dodatno opremo in učili opremile nekatere učilnice za teoretični pouk.

Teoretični pouk izvajamo v SŠTUD Kočevje na Trgu zbora odposlancev 22 v splošnih in specialnih učilnicah ter kabinetih. Pouk izvajajo učitelji SŠTUD Kočevje, ki poučujejo tudi v ostalih usmeritvah. Pri izvedbi strokovnih predmetov sodelujejo po pogodbi o delu zunanji sodelavci — strokovnjaki z ustreznimi izobrazbo iz združenega dela. Praktični pouk opravljajo učenci v spe-

cialni šolski delavnici za praktični pouk v OZD Slovenijales — LIK Kočevje. Študenti so učencem zagotovili zaščitne delovne obleke in malico v času praktičnega pouka.

Učenci se bodo izobraževali po VIP lesarstvo (smer: lesar širokega profila) tri leta in si pridobili izobrazbo za začetek del na IV. zahtevnostni stopnji in smeri lesar širokega profila.

Pogoji, ki jih morajo izpolniti kandidati, da se lahko vključijo v izobraževanje po programu lesarstvo (pogoji za vpis):

1. uspešno končana osnovna šola ali
2. uspešno končan skrajšani program srednjega izobraževanja ali
3. uspešno opravljen sprejemni izpit

po programu osnovne šole

Pogoji za napredovanje:

V višji letnik lahko napreduje učenec, ki je pozitivno ocenjen pri vseh predmetih predhodnega letnika v tem programu.

Pogoji za vključitev v smer:

V smer lesar širokega profila se lahko vključi učenec, ki je pozitivno ocenjen iz vseh predmetov 1. letnika ne glede na to, ali je izbral lažji ali težji nivo pouka pri predmetih matematika, slovenski jezik in tuj jezik.

Učenci, ki v oddelku 1. letnika dislocirane enote dosežejo pogoje za vpis v 2. letnik smeri lesarski tehnik, lahko izobraževanje nadaljujejo v matični šoli (Srednja lesarska šola Ljubljana). Pogoji so: vsaj prav dober splošni učni uspeh in pri predmetih slovenski jezik, tuji jezik in matematika najmanj prav dobra ocena.

Učenec triletno smeri lesar širokega profila konča izobraževanje, če uspešno opravi 3. — zaključni letnik in zaključni oz. diplomski izpit.

KSENJA prof. VIDOSEVIČ

Vse težje za stanovanjsko gradnjo

Leto je znova naokoli in kot drugod se bomo tudi v Stanovanjski zadrugi ozrli malce nazaj in pregledali delo ter rezultate tega dela. Splošna slika stanja v celotnem gradbeništvu in ostalem gospodarstvu ni rožnata, posledice le-tega pa občutijo združniki predvsem v manjši vreči razpoložljivega denarja, namenjenega za gradnjo in adaptacijo stanovanjskih objektov. Končno smo v letošnjem letu dočakali revalorizacijo vseh vrst bančnih kreditov, ki bo verjetno začela tudi malce zmanjševati

ZAMUDNE OBRESTI

Članom, ki nabavljajo material brez finančnega kritja in ne pokrijejo obveznosti v roku 8 dni po prejemu opomina, zaračunavamo zamudne obresti po veljavni stopnji in jih obremenimo na kartici.

možnosti individualne stanovanjske gradnje. Izgradnja stanovanjskih objektov se bo sedaj po napovedih časovno podaljšala in potrebno bo vlagati več lastnih privarčevanih sredstev.

Drugi zelo moteči dejavnik je seveda nezadržna inflacija, ki dan za dnem vztrajno zmanjšuje realno vrednost denarja in s tem jasno za enak denar bistveno manjšo količino nabavljenega materiala. Seveda se v teh razmerah znajde vsak po svoje in lovijo se stare zaloge po trgovinah, lovijo se zadnji krediti »po starih« ugodnejših pogojih, nekaj se pač še da prihraniti. V novembru mesecu pa smo dočakali še na-

Vsak združnik mora ob dvigu materiala v prodajalni podpisati dobavnico in zahtevati izvod dobavnice tudi zase, da bo lahko naredil primerjavo in kontrolo med prejetim in zaračunanim materialom. Ravno tako mora združnik zahtevati v upravi zadruge vse kopije računov, kolikor jih ne prejme po pošti.

povedani program ekonomske stabilizacije gospodarstva, ki je v enem svojih delov korenito posegel v stanovanjsko gospodarstvo in bil ocenjen kot dober del sicer zelo kritiziranega programa stabilizacije. Poleg uvajanja ekonomskih kriterijev v družbeno stanovanjsko zidavo je predvideno tudi bistveno zmanjšanje družbene gradnje in povečanje individualne stanovanjske gradnje v razmerju 80%:20% v korist individualne gradnje. Ta preobrat naj bi bil po nekaterih informacijah dosežen že do leta 90 oziroma v naslednjem srednjeročnem obdobju. Seveda pa te napovedi nikakor ne morejo uspevati s sedaj zastavljeno kreditno politiko na področju stanovanjske zidave, tako da bo potrebno veliko dela in truda, da se bo pokazal kakšen rezultat in ne bo vse ostalo le pri obljubah. Na skupščini zveze stanovanjskih zadrug Jugoslavije, ki je bila oktobra v Novem mestu, se je mnogo govorilo o pobudah za spremem-

Družbena stanovanjska gradnja v občini Ribnica je zadnja tri leta zastala in če smo poprej vrsto let bili ena redkih občin, kjer ni bilo stanovanjskih problemov, smo se zdaj pridružili tistim, kjer nenehno tarnajo nad pomanjkanjem stanovanj. Stanovanjska skupnost je v tem času sicer namenila velike denarje za vzdrževanje in urejanje starejših stanovanjskih stavb, pri tem pa smo vsi skupaj pozabili na načrtovanje gradnje novih.

Spomladi se bo nekaj le premaknilo. Pričela se bo dolgo pričakovana in načrtovana prenova (revitalizacija) starega mestnega jedra v Ribnici v kvadratu med Šeškovo in Urbanovo ulico, Gallusovim nabrežjem in Cesto na Ugar. SGP Pionir Novo mesto bo zastavil lopato in sicer najprej na Gallusovem nabrežju in Cesti na Ugar, malo kasneje pa še na Urbanovi ulici. V Spodnjih prostorih stavb bodo najrazličnejši lokali, tudi za drobno oz. uslužnostno obrt, v gornjih pa predvidoma deset stanovanj. Sočasno bo obnovljena tudi trgovina Sukna. Stanovanja bodo malo večja in z višjim stanovanjskim standardom, v glavnem pa so načelno že oddana posameznim delovnim organizacijam. Inles se je npr. odločil za nakup treh stanovanj.

Pa še to: pripravlja se nadaljevanje stanovanjske gradnje na Trgu Veljka Vlahoviča v Ribnici.

bo kreditne politike in še dodatnih olajšav za gradnjo preko stanovanjskih zadrug. Toda realno pogledano se moramo zavedati, da je trenutno veljavni zakon o obračunskem sistemu banke primoral na revalorizacijo kreditov, dodatne olajšave pa je verjetno iskati v boljši in racionalnejši gradnji od komunalnega opremljanja zemljišč do same izgradnje stanovanjskega objekta, saj dodatnih davčnih olajšav verjetno zaenkrat ni pričakovati.

V naši stanovanjski zadrugi je bilo letošnje leto finančno sicer še kar uspešno, seveda pa je ob tem potrebno vedeti, da je letošnje leto verjetno število aktivnih združnikov doseglo maksimum in da se v naslednjih letih tudi ne bo bistveno povečalo. Večina letošnjega dela je bilo usmerjena v tekoče delo in pa v pridobivanje stavbnih zemljišč v območju zazidalnega načrta Gornje Lepovče in tudi na drugih področjih (Breg—Mlake, Humec v Dolenji vasi, Grčarice). Pri tem je potrebno omeniti probleme, ki se pojavljajo v zvezi s pridobivanjem stavbnih zemljišč v Loškem potoku, saj je bilo v spomladanski številki Rešeta objavljeno obvestilo o možnosti nakupa stavbnega zemljišča na območju Retij, za kar je bil izdelan tudi zazidalni načrt. Pojavili so se namreč problemi z Zavodom za varovanje naravne in kulturne dediščine (»pomeniško varstvo«), ki območje Loškega potoka tretiva kot krajinski spomenik in takšnih posegov v okolje ne dovoljuje. Na drugi strani pa smo v Gornjih Lepovčah pridobili praktično vsa do sedaj možna stavbna zemljišča, nekaj pa jih bo še po odstranitvi trase vojaškega PTT voda preko območja definiranega z zazidalnim načrtom. Omenimo naj še trenutno ceno komunalno opremljenega zemljišča, ki znaša približno 7.000.000.- din, povečuje pa se vsake tri mesece v skladu z rastjo indeksa cen, ki ga izdaja Splošno združenje gradbeništvu in IGM Slovenije.

V iztekajočem se letu smo v zadrugi poskušali tudi z direktnimi dobavami osnovnih gradbenih materialov, kar nam je v večji meri uspelo, material pa je bil dobavljen po bistveno nižjih cenah, kot so veljale v trgovini. S povečanim obsegom dela zaradi večjega števila aktivnih združnikov se je seveda pokazala potreba po dopolnitvi strokovnega kadra v zadrugi, tako da bo delo v prihodnje bolj tekoče in kvalitetno opravljeno.

To bi bil na kratko pregled dogajanj v zadrugi in na področju stanovanjske gradnje v celoti, s pogledom v pogoje poslovanja v času stabilizacije gospodarstva, ki bo seveda odločno vplivala tudi na gradbenem področju. Na koncu želimo vsem združnikom v naslednjem letu veliko uspehov pri dograjevanju njihovih objektov in uspešen spopad s predvidenimi težavami.

A. Rus

URADNE URE ZA ČLANE

PONEDELJEK: 7. — 13. ure

SREDA: 10,30 — 13. ure

PETEK: 7. — 13. ure

Vse potrebne informacije dobite na tel. št. 861-611 int. 350.

Začenjamo z obnovo Ribnice

Pred časom smo v Rešetu že pisali o načrtih za prenovu starega mestnega jedra Ribnice, to je kvadrata med Šeškovo in Urbanovo ulico, Gallusovim nabrežjem in Cesto na Ugar. Podrobneje so bili že predstavljeni načrti prenove tega dela mesta, sama revitalizacija pa naj bi pomenila ponovno oživljanje mestnega jedra. Znano je namreč, da je največ praznih stanovanj prav v starem mestnem jedru, ki naj bi po končani prenovi postalo mnogo privlačnejše, ponovno poseljeno, z najrazličnejšimi trgovskimi in drugimi lokali. Predvsem pa naj bi bila Ribnica v sicer daljnji prihodnosti z izgradnjo obvoznice rešena prometa in morda celo zaprta za ves promet. Toda to je šele perspektiva...

Spomladi se bo obnova tega dela Ribnice končno pričela. SGP Pionir Novo mesto pripravlja kot izvajalec načrte za izvedbo te ne sicer ravno lahke naloge. Najprej bo obnovljen del kvadrata ob Gallusovem nabrežju in Cesti na Ugar. Nove (ali obnovljene) stavbe

bodo imele v pritličju različne lokale za gostinstvo in turizem ter uslužnostno obrt, v višjih etažah pa bodo stanovanja. Predvidoma naj bi pridobili v tem delu devet stanovanj, za katera so nekatere delovne organizacije že pokazale zanimanje (Riko, Inles, Sukno). Nekaj težje je z oddajo lokalov, vendar bo v času gradnje gotovo tudi to povsem jasno. Pionir bo vse zadeve gradil za trg, če se le da za znanega kupca. Obnova tega dela naj bi bila končana do konca leta, nekaj kasneje (ko bodo urejene še nekatere nejasnosti okrog lastništva) pa bi dela zastavili tudi na Urbanovi ulici.

Se pravi — dela se na tem, da bi bila Ribnica tudi po tej plati lepša in privlačnejša.

Mimogrede — v Ribnici je vedno bolj občutno pomanjkanje stanovanj. V pripravi je nadaljevanje blokovne gradnje na Trgu Veljka Vlahoviča, kar kaže, da se pričenjajo jasni obzorja vedno številnejšim iskalcem stanovanj v Ribnici.

»Nova politika« frontne ZSMS in mladinska organizacija v občini Ribnica

Z 11. (Novo mesto) in 12. (Krško) kongresom ZSMS se je v slovenski mladinski organizaciji dokončno politično uveljavil projekt razvoja množične in frontne organizacije ZSMS. Uveljavljanje je potekalo v prvi vrsti kot nujna in korenita kritika klasične politične partije in postavljanje idejnih in teoretičnih temeljev za novo ZMS. Kaj je torej tisto »novo« v politiki ZSMS?

1. Mladinska organizacija ne sprejema več transmissijske vloge v smislu, da v imenu mladih daje politično legitimizacijo vsakršnim partijskim, državnim in drugim sklepom, ukrepom in resolucijam. Sprejema (pa tudi zavrača) jih z vse večjo stopnjo kritičnosti do aktualnih družbenih vprašanj in demokratično oblikuje lastna stališča in pobude.

2. V konceptu demokratičnega socializma postaja ZSMS vse manj institucija političnega sistema, ki deluje s pozicij političnih monopolov, pač pa del socialističnega družbenega gibanja. Zato priznava in poudarja poseben pomen spontanemu, neposrednemu, pluralističnemu in avtonomnemu organiziranju mladih v delovnih skupinah in družbenih gibanjih. Kot legalna DPO s svojimi mehanizmi omogoča legitimizacijo pobud, ki prihajajo iz t.i. civilne družbe (gibanj, društev, interesnih skupin in posameznikov) ter predstavlja valobran pred represijo nad novim v družbi.

3. Mladinska organizacija prebija ozke okvire »klasične« mladinske problematike in odpira prostor za problematizacijo kateregakoli družbenega področja ali populacije.

Učinkovitost takšnega koncepta hromi pomanjkanje izkušenj, nera-

zumevanje in odpori na vseh nivojih. Zaradi medsebojnega prepletanja vseh teh razlogov se je izrodila pobuda za »civilno služenje vojaškega roka«, je izbruhnila »plakalna afera«, porazgubili pa so se tudi pozitivni politični učinki neizvolitve slovenskega kandidata za predsednika ZSMJ itd... Kakorkoli že, mladinski organizaciji uspeva z odpiranjem vprašanj, okrog katerih se angažirajo tako mediji kot javnost in politične strukture, graditi nov, privlačnejši »image« — tako za mlade kot za druge, kritično misleče, iščočje in spremembam naklonjene skupine in posameznike. Kako se odraža »nova« politika ZSMS v občinski mladinski organizaciji?

Mirno lahko zapišemo, da mladinska organizacija v občini Ribnica (kot tudi marsikatera mladinske organizacije v drugih občinah (ni še) uspela ujeti koraka s »perestrojko« ZSMS. Poiskujemo najti nekatere bistvene razloge za takšno ugotovitev:

1. Nizka raven splošne politične kulture občanov, ki se kaže v nezainteresiranosti občanov za vključevanje v družbena dogajanja in v demokratične mehanizme odločanja o družbenih zadevah. V takih pogojih nastajajo na eni strani centri politične moči

(občinski izvršni organi, vodstva DPO), na drugi pa pasivna množica nezainteresiranih občanov. V takšni distrukciji politične moči se vodstvo mladinske organizacije največkrat znajde v vlogi pasivnega legitimizatorja političnih sklepov, mladina pa deli usodo politično pasivizirane množice.

2. Zaradi »paternalističnega« odnosa subjektov družbenopolitične skupnosti do mladinske organizacije je njen prostor delovanja omejen na klasično mladinsko področje (zabava, izraba prostega časa), pa še tu prihaja do nerazumevanja in ignorance (problemi prostorov, financiranje dejavnosti).

3. Razlog, da interesno združevanje mladih temelji predvsem na zadovoljevanju zabavnih in rekreativnih potreb, manj ali pa nič pa se mladina ne angažira okrog njenega statusa v izobraževalnem in proizvodnem procesu, je tudi v odtujenosti dijakov v študentov od dogajanj v domačem okolju (šole so v Kočevju, Ljubljani in drugod), delavska mladina pa je kot kaže zadovoljna z (navdizeno) dobro gospodarsko situacijo v občini (polna zaposlenost možnosti dodatnega zasluga itd.).

4. Na ravni organov republiške konference ZSMS in medobčinskega

sveta se problematizirajo vprašanja, ki jih mladina v občini ne občuti kot svoja življenjska vprašanja. Zaradi tega je sodelovanje med različnimi ravnemi znotraj mladinske organizacije šibko, kar onemogoča tudi pretok izkušenj, pobud in idej, ki bi utegnile razgibati »sceno« tudi znotraj občinskih meja.

5. Znotraj občinske mladinske organizacije je čutili podobno »odtrganost« občinske konference ZSMS Ribnica in njenega predsedstva kot najvišjega organa mladinske organizacije v občini od osnovnih organizacij kot temeljnih oblik organizacije mladih. Predsedstvo črpa legitimiteto le še v nekaterih najbolj aktivnih OO (OO RIKO), ostale (vseh je 26?) pa se ukvarjajo s svojimi občasnimi aktivnostmi (plesi, discoteke) ali pa obstajajo zgolj formalno.

Glede na našete razloge je mogoče oceniti, da ostane prav malo možnos-

ti za posodobitev in s tem reafirmacijo mladinske organizacije v občini Ribnica. S tem pa ni rečeno, da na take razmere tudi pristajamo. Že sama ocena stanja in razmer »znotraj« in »zunaj« mladinske organizacije je korak naprej v smeri iskanja stika z »novo politiko« v ZSMS. Če vemo, kje smo in če smo si na jasnem, kam hočemo (in če imamo seveda motiv), moramo najti samo še metodo, po kateri se bomo izlekli. Poizkusimo jo izkoristiti.

1. Izkoristili bomo nov »image« mladinske organizacije. To, da se o njej (uspehih in neuspehih) govori in razpravlja v medijih, javnosti, forumih, je treba doseči tudi v občinskem prostoru. S tem, da opozorimo na svoj obstoj (tudi vizualno s celostno podobo in novim zaščitnim znakom), da opozorimo na možnosti, ki jih kot mladinska organizacija odpiramo (kar je namen tudi tega sestavka), bo morda spodbudilo artikulacijo interesov tako skupin kot posameznikov, ki jih bomo poskušali afirmirati tudi skozi ZSMS.

2. Z metodo javnega delovanja, z javnim zastavljanjem vprašanj in pobud, s terjanjem javnih odgovorov, bomo poskušali postati eden izmed

»mostov« med centri odločanja in javnostjo. S tem bomo poskušali prispevati k dvigu politične kulture in demokratizacije življenja v občini, hkrati pa se bomo izpostavili kot »odrasla« subjektivna sila, ki ne potrebuje varuhov in skrbnikov.

3. Organizirali bomo sistematičen pritisk na organe in institucije, ki so dolžne, ki zmorejo (a niso zainteresirane), da bodo prostorsko in finančno podpirale dejavnost mladinske organizacije, društev in interesnih skupnosti. S tem nameravamo pripraviti »teren« na katerem bodo vzniknile razne kulturne, izobraževalne, raziskovalne in druge dejavnosti, ki se dušijo pod težo ignorance institucij. Pri tem veliko stavimo na bodoči Mladinski kulturni center v Ribnici.

4. Obnovili in poglobili bomo stike z okolji, kjer so zaradi ugodnejših razmer ali večje prodornosti prišli dlje z realizacijo »nove politike« ZSMS. Uporabili bomo njihove izkušnje in metode ter ob njihovi podpori (ki nam bo hkrati služila tudi za legitimizacijo naših pobud in dejanj) skušali »prevetrili ribniško sceno«.

Ali za »novo politiko« ZSMS ali na »smetišče zgodovine« — to je sedaj vprašanje.

Mladinski zdravlo!

Stane Hafnar

Spontana, izvirna in uspešna organizacija in izvedba počitniškega JUHEJ-a na Trgu Veljka Vlahoviča ter šolskega JUHEJ-a na Prijateljevem trgu je garancija za uspešno delovanje DPM.

...rolanje po sceni...

— 29. maja je bilo na programsko volilni seji izvoljeno novo predsedstvo OK ZSMS Ribnica, kar 8 od 13. članov dela v RIKU, zato se je udomačilo ime OK ZSMS RIKO.

— letošnja mladinska delovna brigada se je med delovno akcijo v Beli krajini skrčila za 50%: zaradi nediscipline je bil iz akcije izključen eden izmed dveh mladincev.

— predsedstvo OK se je takoj, ko je uredilo svoje vrste, spustilo v frontalni boj za »staro pravdo«, povod: če bi se letos pisalo leto 1982, bi nam od občinske dotacije ostalo 250 SM din za financiranje dejavnosti občinske mladinske organizacije, ker pa se piše leto 1987, razpolagamo s komaj četrtino tega denarja. Izid: punt je bil zatrt z obrazložitvijo, da bo zaradi »višje sile« drugo leto še slabše. nauk: če ni, še vojska ne vzame.

— v naslednji bitki (bitki za osvoboditev Ribnice) smo se mladinci s prejšnjimi nasprotniki borili z ramo ob rami. Za pokrivanje nastalih stroškov tovrstne mladinske dejavnosti so zavzniki pokazali veliko razumevanja. Nauk: če si na pravi strani, se tudi v vojski najdejo skrite rezerve.

— tudi letos deluje Študentski servis. S kakšnimi težavami se srečuje, naj ilustrirajo naslednji primeri: — v neki DO v občini so poslali študentko, ki je delala pri njih, po izplačilo kar na blagajno ŠS (mimogrede: ŠS se nateče v blagajno v vsem letu komaj 15 SM din).

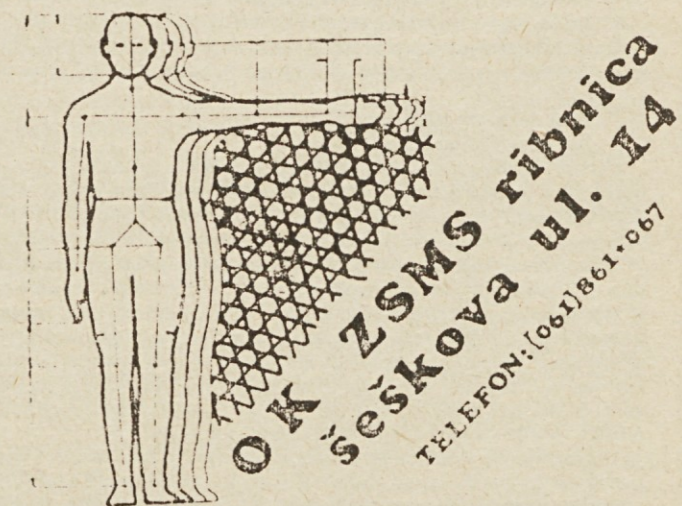
— v neki DO so izgubili potrdila, da so štiri dijakinje delale pri njih mesec dni, šele pred kratkim so dobile avgustovske »plače«.

— skupina tridesetih fantov je delala v aprilu, zaradi birokratskega zapletenega načina izplačevanja večjih vsot denarja pa so zasluženi denar videli šele oktobra (ko že ni bil nič več vreden) vse, kar lahko storimo v opravičilo ŠS, je, da smo se pač učili preko njihovih hrbtov in da se prihodnjic ne bomo več pustili tako nategovat.

— Mladinski kulturni center se bodo poimenovali prostori v bivši Delavski univerzi. Napolnjeni bodo z opremo in programi. Dejansko bo tako avtomatizirana, robotizirana itd., da bo težko dosegljivi človeški faktor mogoče praktično izključiti.

— to je znak (spodaj) OK ZSMS in Mladinskega kulturnega centra Ribnica. Znak ni v javni razpravi, dan je samo na ogled. Morebitne pripombe zadržite zase.

Razlog: zaradi zamude Rešeta so plakati, koverti, dopisi in tabele že opremljeni s tem znakom (pripravljene so tudi »bedži«)

Borza dela

— štiričlanska družina potrebuje dijakinjo ali študentko za 1 x tedensko pospravljanje po hiši. Plačilo na uro ali po dogovoru. Naslov na ŠS.

Obnova sadovnjakov po žledu

V zvezi z nastalo škodo, ki jo je leta 1985 povzročil žled na sadnem drevju na nekaterih kmetijah, pospeševalna služba sporoča oškodovancem naslednje:

Sadike sadnih vrst jablan, hrušk, orehov in sliv iz drevesnice Kmetijskega zavoda Slovenije bodo na razpolago predvidoma v sredini novembra. Pospeševalna služba bo pripravila za vsako oškodovano kmetijo na osnovi zapisnika o poškodovanosti sadnega drevja vrednostni bon, s katerim bodo kmetje dobili sadike.

NAVODILA ZA SAJENJE Priprava sadilne jame

Jamo za sajenje do 1 m široko in 0,4—0,6 m globoko izkopljemo in pripravimo približno 14 dni pred sajenjem. Izkopani zemlji dodamo 1—2 kg NPK gnojila z razmerjem 0:20:20 ali

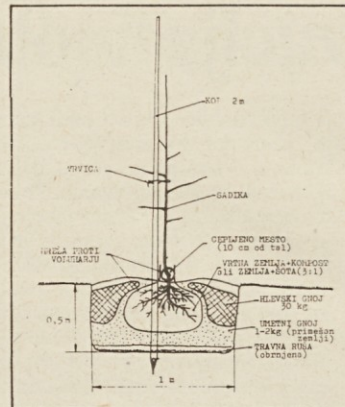
0:20:30. Na dno jame zmečemo travno rušo (če sadimo na travniku). Nato namestimo žično mrežo za zaščito proti voluharju. Potrebujemo 2 m² mreže z odprtini 1 cm². Iz zemlje mora gledati najmanj 10 cm. Namesto mreže lahko uporabimo električni preganjalec voluharja, ki ga namestimo sredi parcele (zaščiti 1000 m²). Na sredino jame zabijemo impregniran kol in zasujemo jamo z zemljo, ki smo ji prej primešali NPK gnojilo.

Sajenje

Sadiki odrezemo poškodovane korenine, močnejše nekoliko prikrajšamo. Pomočimo jih v mešanico kravjeka, ilovice in vode, kateri smo dodali še 0,3% Captana ali 0,2% Previcur N./3 dag Captana ali 20 ml Previcur N./ Tako jih zavarujemo pred boleznimi. Predhodno zasuto jamo toliko odkopljemo, da lahko pravilno razporedimo

korenine. Na sredi napravimo majhen stožec, na katerega položimo korenine in jih pokrijemo z dobro vrtno zemljo, ki ne sme imeti primešanih nobenih gnojil. Tej zemlji lahko dodamo le star, predelan kompost ali primerno namočeno šoto v razmeru 3 deli zemlje: 1 del šote. Ob zasipanju sadiko rahlo stremo, da se zemlja dobro razporedi med koreninami in nato zemljo nekoliko potlačimo h koreninam. Ko so korenine dobro pokrite, v kolobarju dodamo hlevski gnoj 20—30 kg in nekaj mineralnega gnojila z visoko vsebnostjo N/npr. KAN/. Gnojila pokrijemo s plastjo zemlje in jo poravnamo. Sadika mora biti posajena tako globoko, kot je rasla v drevesnici (cepljeno mesto 10 cm nad tlemi). Na koncu sadiko privezemo h kolu in zalijemo.

Spomladi jo odrezemo 10—20 cm nad predvideno višino debla. Mlada

drevesca moramo zaščititi pred srnjadjo in zajci, poleti pred boleznimi in škodljivci (predvsem uši).

Tako posajena in pravilno oskrbovana drevesca nam bodo hitro povrnila vloženi trud.

M-KZ Ribnica,
pospeševalna služba

Novosti v Mercatorjevi blagovnici v Ribnici

Z namenom boljše ponudbe blaga smo v Mercatorjevi Blagovnici odprli posebno informativno-prodajno mesto za reklamiranje in prodajo proizvodov iz uvoza.

Takšne novosti bodo nemara zanimala številna potrošnike, zato je prav, da jih na kratko predstavim.

Takšne novosti bodo nemara zanimala številna potrošnike, zato je prav, da jih na kratko predstavim. Pralni stroji Firme CANDY so zares znamenja kakovostnih izdelkov. Razstavljamo štiri tipe. Zanimivost je stroj AliSE, to je pralni in sušilni stroj.

Pomivalni stroj TC Mikrofilter z vgrajeno elektroniko daje neštete nove

možnosti: časovno stopnjo pomivanja, prihranek na energiji...

Dobrodošla bo ponudba iz zastopniškega programa: AUDIOLINE — radioaparati, kasetofoni, SHARP — mikrovalovne pečice, BENYTON — Hi-FI proizvodi, TENSAT — Hi-FI proizvodi ter FISSLER posoda, ki si jo prenekatere gospodinja želi.

NAJSODOBNEJŠA PONUDBA s področja kuhinjske posode pa je nedvoumno posoda A M C. Zato pripravljamo demonstracijo kuhanja s to posodo in tudi POKUŠINO.

Vzporedno bo za posebej zainteresirane mogoče dobiti odgovore na posamezna vprašanja in eventualni nakup.

Seveda bomo skušali pripraviti tudi nekatere ugodnosti nakupa, zato budno spremljajte propagandne napise in propagandna obvestila v naši Blagovnici.

Prodaja omenjenih proizvodov bo konsignacijska, torej za devize in dinarsko protivrednost za carino (ca 65%). Cene prenekatih proizvodov vključno z dinarskimi dajatvami so enake cenam domačih proizvajalcev.

Vsi, ki ste zainteresirani za ogled oz.

nakup omenjenih proizvodov, pridite v MERCATORJEVO BLAGOVNICO Ribnica

Na koncu še nekaj za DO, obrtne zadruge, morda pa tudi za zasebnike. SHARP RAČUNSKI STROJČEK model 2607 EL. Je praktičen, ima ekran, kontrolni trak se dobi, ker je klasičen. Stroj ima vse računske operacije, pokaže 12 mest. Prodaja je za DINARJE, cena je ugodna. Ker ga imamo na zalogi, ga lahko dobite takoj.

VODJA BLAGOVNICE:
Cvetka Debelak

Zadružno hranilništvo

Korenine zadružnega hranilništva segajo tja v leto 1888, ko je bila tudi v Ribnici ustanovljena Hranilnica in Posojilnica. Zadružno hranilništvo in posojilništvo je skozi obdobja doživljalo razcvete in krize ter dobilo današnjo obliko leta 1971, ko je bila ustanovljena Zadružna zveza Slovenije in Zveza Hranilno kreditnih služb Slovenije.

Glavni namen Zadružne hranilno kreditne službe (nadalje ZHKS) je naslednji:

- zbiranje hranilnih vlog in drugih sredstev občanov
- kreditiranje naložb v primarno kmetijstvo in
- kreditiranje ustanovitelja za tekočo proizvodnjo

Zaradi teh namenov je največ varčevalcev iz vrst kmetov in sicer 80% in imajo zato tudi največ delegatov v samoupravnih organih ZHKS. Ti organi so:

- Zbor delegatov HKS šteje 15 članov in
- Kreditno izvršilni odbor 5 članov.

Hranilno kreditna služba je vse do letos poslovala zelo neodvisno pri politiki obr. mer za kredite. Letos pa ji je zvezni Zakon o celotnem prihodku in dohodku omejil poslovanje, kajti povečanje obr. mer, ki jih že tako kmetijstvo težko plačuje, je zelo zmanjšalo ali celo onemogočilo investicije.

To se je zlasti dogajalo v prvem polletju, ko so bile obresti 61% za prvo tromesečje oz. 81% za drugo tromesečje. Zveza HKS Slovenije in vse ZHKS so si prizadevale, da zakon ne velja za hranilne službe. Končno se je zakon spremenil v prid ZHKS, ki so potem lahko same oblikovale obr. mero, ki je znatno manjša od predpisane. Ta obr. mera je odvisna od % vezanih hranilnih vlog in % hranilnih vlog na vpogled. Tako je v ZHKS Ribnica veljala 45% obr. mera za kredite iz hranilnih vlog, kjer imamo približno 76% hranilnih vlog na vpogled in 24% vezanih hranilnih vlog.

Naš nadaljnji cilj je razširiti krog varčevalcev še med ostale občane. V posajnilo naj povem, da veljajo enake obr. mere kot pri poslovnih bankah.

Svoje prihranke lahko varčevalci dvigujejo v 330 blagajniških mestih HKS po Sloveniji in vseh enotah Ljubljanske banke po Sloveniji in Jugoslaviji.

Naše geslo je DINAR NA DINAR ZA RAZVOJ KMETIJSTVA, zato se nam pridružite in pomagajte našemu kmetijstvu v občini Ribnica.

Vodja ZHKS Ribnica: Branko Dejak

Novost — »Klub Mercator«

Od 14. septembra letos lahko vsi občani v posebej določenih trgovinah, prodajalnah, gostinskih objektih, ki sodijo v eno od temeljnih ali delovnih organizacij v sestavi sozda MERCATOR, kupujejo Mercatorjeve kupone. Vrednost kuponov je 20, 50 in 100 tisoč dinarjev. Z nakupom kupona dobijo tudi člansko kartico »Kluba Mercator«.

Prednost nakupa kupona: nakup kupona je oblika varčevanja, ki kupcu kupona prinaša 50 odstotne obresti, če kupon vnovči ali kako drugače porabi pred iztekom enega leta od njegovega nakupa. Če pa kupon vnovči po enem letu od nakupa, mu prinaša 100 odstotne obresti (obrestovana vezana vloga). Kupljen kupon lahko kupec kadarkoli zamenja za gotovino v tisti prodajalni oziroma poslovni enoti Mercatorja, v kateri je kupon kupil in prejel klubsko kartico. Lahko pa z njim plačuje vse vrste blaga in storitev, ki jih nudi več kot 1600 prodajal in drugih storitvenih (gostinski, turistični, storitveni) obratov Mercatorjeve mreže po vsej Sloveniji, pa tudi v Beogradu in v nekaterih krajih sosednje republike Hrvatske. Vsak občan naj si sam izračuna koristnost, ki mu jo nudi geslo: denar v žepu, obresti pa tečejo. In to poštene obresti.

Namen ustanovitve »Kluba Mercator« vse ostrejši pogoji gospodarjenja, visoke obresti in vedno manjša kupna moč prebivalstva narekujejo gospodarstvu, da poišče vire za svoje reprodukcijo. Oblika, ki vam jo ponuja SOZD MERCATOR-KIT je ena od možnih. Pri tem pa velja načelo, da morata oba v poslu: občan in gospodarska organizacija svoj interes opredeliti na osnovi medsebojnega zaupanja in poštenja. Zato za izplačilo in vnovčljivost kupljenih kuponov jamči sestavljena organizacija MERCATOR-KIT, njenih 19.500 delavcev in 20.000 združenih kmetov.

Podrobne informacije: vse informacije in obvestila v zvezi s »Klubom Mercator« lahko občani dobijo v najbližji Mercatorjevi poslovni enoti. Obvestila obsegajo od navodil za ravnanje s klubsko kartico, nakupa kupona, plačila s kuponom, obrestovanjem kupljenih kuponov (hranilnih vlog) in valorizacije obrestnih mer, časa obračuna obresti in še vrsto drugih podatkov, ki jih bo občan zahteval.

Obenem vabimo vse občane, ki so naleteli na kakršnekoli težave pri včlanjevanju v Mercatorjev klub, izplačilu kuponov oziroma plačilu s kuponom, da nas o svojih težavah obvestijo s pismom ali pa po telefonu (061) 215-173. Veseli pa bomo, če se boste oglašili tudi s svojimi pohvalami.

Ogenjca — nesrečni kraj na Travni gori

(Iz priložnostnega nagovora)

Dotaknil bi se rad nekaj spominov na Notranjsko, ki pa niso vezani toliko na Ogenjco, pred katero se danes spominjamo tragičnih dogodkov v njej. Večina nas, ki smo bili takrat, v letu 1942 med italijansko ofenzivo na Notranjskem, za Ogenjco ni vedela.

Italijanska ofenziva je zajela skoraj vso Notranjsko in naš bataljon notranjskega odreda se je umikal od Krima pri Ljubljani čez Bloke do Loškega potoka. Koder so Italijani šli, so požigali in množično ubijali. Gorele so Bloke, Loška dolina in zagorel je že tudi Loški potok, v katerem je bila še posebno uničena vas Travnik, še pred kratkim tako lepa in delavna. Nismo vedeli, da strelji v Loškem potoku prinašajo smrt mnogim vaščanom in nismo slutili, da bodo kmalu v Mrtalozu ubiti štiri učitelji iz osnovne šole. Bataljon se je za krajši čas utaboril blizu Bele vode nad Loškim potokom. Tudi nam v bataljonu se je bližala nevarnost. Italijani so prodirali od Loškega potoka proti Beli vodi ter se bližali našemu taborišču. Presenetili so mladega stražarja in ga ubili, še preden mu je uspelo oddati strel in opozoriti bataljon. Tako so nas presenetili in v borbi je padel komandant bataljona Srečko, doma iz Štrigove pri Ljutomeru, podporočnik bivše jugoslovanske vojske.

V tistem času je bila Ogenjca gotovo že polna ranjencev. Danes, ko smo si ogledovali to kraško jamo, v katero lahko prideš skozi ozko odprtino med skalami samo po dolgi lestvi, si ne moremo predstavljati trpljenja ranjencev, predem so jih spustili na dno v ta grozljivi kraški podzemni svet. Nikoli je Italijani ne bi našli, če jim Ogenjce ne bi odkril izdajalec.

V tem trenutku, ko govorim o Ogenjci, ne morem mimo razmer, kakršne so bile v Loškem potoku in v Loški dolini pred ofenzivo. Rad bi v zvezi s tem dogodkom omenil zlate ljudi iz teh krajev, saj brez njihove globoke nacionalne zavedenosti, poštenosti in človeške topline ne bi zrasla iz mladih Potočanov in mladine iz Loške doline vojska, ki se ni bojevala samo na Notranjskem, ampak je pomnožila in pomagala vdahniti borbenega duha v partizanskih enotah na Dolenjskem, Primorskem in velik del Stirinajste divizije na Štajerskem je bil sestavljen iz Notranjcev.

Danes obujamo spomine na težke trenutke na Ogenjci, kjer so se med napadom na bolnico odločili vsi ranjenci za prostovoljno smrt in katerim je potem vzela življenje bolničarka Mimica, preden si je tudi sama vzela življenje. Čeprav je ta spomenik zakopan globoko v gozdovih v Travni gori, nam je v naši zavesti živ. Tu v teh gozdovih so partizanska vojska in politični aktivisti našli zatočišča zaradi notranjskih ljudi, zaradi njih so lahko organizirali bolnice, kirurške postaje in gotovo se je tudi zato sprožila misel na bolnico v Ogenjci, katero, če ne bi bila izdana, bi Potočani gotovo oskrbovali in jo čuvali. Ker so se Notranjci tako množično med prvimi odločali za narodnoosvobodilno vojno, je bilo zato nad njimi tako strašno maščevanje okopatorja. A vse to je sedaj zgodovina, ki še najbrž ni dovolj ocenila prave vloge Notranjcev v NOB.

Meni, ki sem bil v začetku leta 1942 poslan na Notranjsko na politično delo, je prav Loška dolina in Loški potok ostal v živem spominu. Ko sem bil med temi ljudmi, se mi je zdelo, da so me

vzeli za svojega. Redka hiša in redek človek je bil, da ga nisem poznal. Ti ljudje, ki so bili siromašni, saj je bil ta kraški svet s svojimi njičicami skop, so bili neverjetno odprti, čeprav se je tudi tu, kakor je znano, zaredila bela garda.

Vedno, ko pridem po osvoboditvi v Loško dolino ali Loški potok, me prevzame neko posebno čustvo. Dobro vem, kolikor je te vasi in gozdove prečesala okupatorska vojska in koliko je bilo prelite krvi. Imena na spomenikih povedo, kako bogato žetev je tu imela smrt. Te besede so resnica in so daleč od lažne nabrekli. Vsak meter te zemlje se mi zdi svet. V meni živijo ti kraji z nekdanjo intenzivnostjo, z intenzivnostjo živijo v meni ljudje, s katerimi smo tolikokrat v nočeh premlevali o svobodi in sploh o življenju, ki nas je čakalo po vojni. Vsi smo verjeli v boljše čase, vendar so ti ljudje zmago in svobodo pričakovali z globljimi, čistejšimi željami kakor jaz. Bili so siromašni in gospodarsko odvisni, zato je bilo pričakovanje boljših časov zanje in za njihove otroke pekoči del njihovega življenja.

Po ofenzivi sem šel iz teh krajev v razne vojaške enote. Ob proslavi o obletnici na Ogenjci bi rad omenil ljudi, ki sem jih potem tam srečeval in ki so nosili poseben, prav tako plemenit delež narodnoosvobodilne vojne. To so bili zdravniki in bolničarke, ki so mnoge umirale v prvih bojnih vrstah, ko so reševale ranjence. Nekoč po vojni mi je pokojni dr. Lunaček omenil zanimivo misel: če ne bi imeli tako odlično speljane organizacije bolnic, ne bi naša vojska obstajala v tako velikem obsegu. Zavest poveljnikov, da bodo ranjeni odšli v oskrbo in zdravljenje v bolnice, je bila odločujoča za vojaške uspehe.

V prvih časih partizanski zdravnik ni imel skoraj nič drugega kakor pinceto, stekleničko z žganjem in nekaj prepranih povojev. A imel je v sebi moč, ki nam je včasih več pomenila, kakor izpiranje ran. To je bila njegova beseda, ki nam je vcepjala upanje, da se bomo spet postavili na noge. Če si bil teže ranjen in nisi mogel hoditi, je bil to porazen občutek, da si na milost in nemilost predan sovražniku. Vsa bridkost težkega ranjenca se odraža mogoče najbolj tu v Ogenjci.

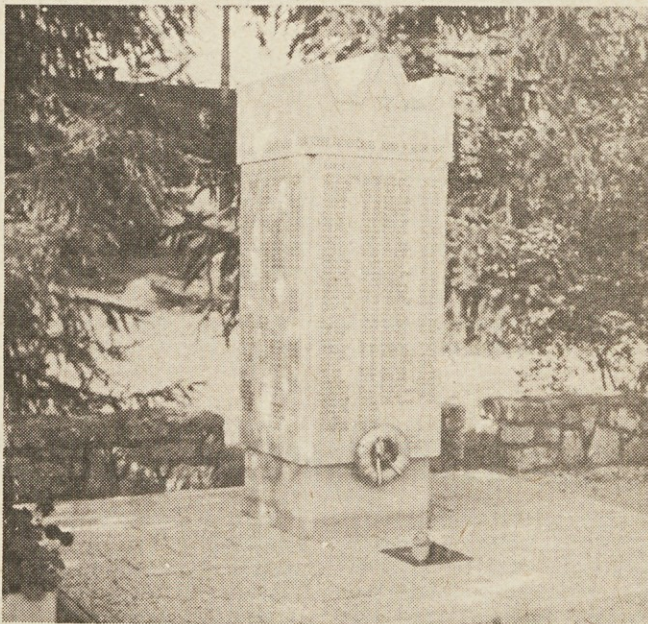
Partizanski zdravnik je včasih posegal tudi v druge človeške probleme. Tako tudi dr. Peter Gala, ko sem nekoč prišel k njemu v zasilno bolnico pod Snežnikom. Z ženo se nama je zdelo nemogoče, da bi v tistih razmerah ona rodila. Dr. Gala, še čisto mlad zdravnik, ni niti za trenutek pomišljal. Ne, je rekel, nekako se bo že uredilo in otrok vama bo ostal. Res se je potem nekako uredilo in otrok je ostal.

Na koncu bi se rad vrnil k tistemu, kar sem omenjal v začetku. Po napadu na naš bataljon pri Beli vodi, se je naša komanda odločila, da se premaknemo čez Travno goro na Kočevsko. Z nami so bili ranjenci iz borb od Krima do Loškega potoka. Šli smo na pot. Z vnmego je med potjo skrbel za ranjence dr. Tine Milavec. Hodil je od ene nosilnice do druge. Vedel sem, koliko pomeni njegova bližina za nesrečneža. Tonili smo v noči skozi te gozdove, za nami pa je ostajal Loški potok, Bela voda in tudi takrat nam še neznan

Ogenjca, v kateri se je čez nekaj dni odigrala sicer strašna tragedija, katera pa je bila tudi znak neizmerne volje in odločnosti, da si za vsako ceno priborimo svobodo. Rajši smrt — tako so se odločili vsi ranjenci in njihova bolničarka Milica.

Ferdo Godina

Spomenik padlim

Ob letošnjem dnevu borca 4. julija je bila uresničena dolgoletna želja in akcija članov krajevne organizacije ZB Ribnica o postavitvi spomenika obeležja vsem padlim iz krajevne skupnosti v zadnji vojni. V po-vojnem obdobju so bila sicer že postavljena različna obeležja, ki pa so se nanašala le na posamezne kraje, žrtve ali dogodke iz vojne, ni pa bilo enotnega spomenika vsem padlim iz KS, tako kot imajo že vrsto let v ostalih krajevnih skupnostih. Februarja 1984 je bila ponovno oživljena zamisel na takšno akcijo na občnem zboru krajevne organizacije ZB Ribnica, dokončen sklep o postavitvi spomenika pa je bil sprejet v organizaciji aprila naslednjega leta.

Spomenik naj bi stal v gradu kot nekakšen logičen zaključek parka kulturnikov, inž. arh. Vlasto Kopač pa je napravil štiri osnutke za spomenik. Poseben odbor se je odločil za eno od variant, ki je bila končno tudi realizirana. Seveda je bila pot do postavitve in odkritja spomenika še dolga. Med drugim je bilo potrebno dobiti soglasje ljubljanskega regionalnega zavoda za spomeniško varstvo, z izvajalcem del — kamnosevom Kunovar — pa je februarja 1987 podpisala pogodbo o izdelavi spomenika krajevna skupnost Ribnica in sicer za višino 7.204.000 din brez upoštevanja prometnega davka. Ob dveh milijonih vnaprejšnjega plačila bi se tudi pogodbeni cena ne spreminjala.

Naporno je bilo tudi zbiranje potrebnega denarja. Nemalo poti je bilo potrebnih, veliko prošenj v delovnih kolektivih in še več pri posameznikih. Za spomenik so prispevale delovne organizacije, družbenopolitične organizacije, obrtniki in posamezniki iz občine in izven nje. Delovne organizacije so prispevke darovale v obliki materiala, dela in denarja. Od delovnih organizacij velja posebej omeniti Riko, Inles, Jelenov žleb, ITPP, Evrotrans, Posestvo Snežnik, Merkator, Sukno in KZ Ribnica, pa občinski svet zveze sindikatov, skupščina občine, občinski odbor ZZB NOV, kulturna skupnost, klub samoupravljalcev, svet za varstvo pred požari in krajevna skupnost Ribnica.

Zelo dolg je spisek obrtnikov in občanov, ki so prispevali v denarju v zneskih od 20.000 din do 250 din. Vseh darovalcev zasebnikov je skupno 349.

Spomenik padlim iz KS Ribnica je bil v ribniškem gradu odkrit na proslavi dneva borca 4. julija 1987. Na proslavi, ki se je je udeležilo precej krajanov ter svojcev padlih, je govoril rojak in član predsedstva republiške konference socialistične zveze Pavle Bojc. Spomenik je odkrila članica zveze borcev iz Ribnice Marija Pajnič, ki je v vojni izgubila dva brata.

Društva: vez med družbo in družino

Vse več je ključavnic, ki zapirajo dostop do družbenih sredstev, namenjenih za zadovoljevanje skupnih in splošnih potreb. Tisti, ki v rokah nima vseh ključev, ima le malo možnosti, da pride do njih. Dobi jih le, če mu uspe svoje potrebe zrniti na sam vrh hierarhijske družbene priznanih potreb. Potem se mora izučiti tehnike ključarjenja: od prepričevanja do izsiljevanja in prosjačenja. Na trgu povpraševanja po družbenih sredstvih vlada železni zakon ključarjenja, ki izloča vse, ki se mu niso pripravili pokoravati. V pogovoru z Majdo, Lojzeto in Dušanom, člani izvršnega odbora društva za pomoč duševno prizadetim, se mi je razkril v vsej svoji kruti selektivnosti.

Društvo deluje že četrto leto. Dovolj dolgo, da je prebrodilo začetne težave, ki niso bile majhne. Starše duševno prizadetih oseb je bilo težko potegniti iz družbene osame, v kateri so se počutili varne pred predsodki in nerazumevanjem drugih. Toda premagali so začetno nezaupanje in spoznali prednosti, ki jih prinaša druženje z ljudmi s podobnimi življenjskimi usodami. Spoznali so, da združeni v društvo z manj predsodki uveljavljajo svoje posebne pravice (npr. povečan letni dopust) in lažje sledijo spremembam zakonov. Organizirali so klubsko dejavnost za prizadete otroke v prostorih osnovne šole Jože Petek, kjer opravljajo enostavnejša ročna dela. Skratka, člani društva so se prepletli s čvrstimi intimnimi in delovnimi vezmi. Pridružili so se jim tudi nekateri, ki z njimi solidarizirajo in ki jim nudijo strokovno pomoč. Notranje so se torej konstituirali, zdaj pa se pripravljajo na vstop v širšo družbeno skupnost.

Želijo, da tako kot so sami tudi drugi premagamo predsodke, zaradi katerih so odrinjeni na sam rob družbe.

Želijo, da njihove prizadete otroke in varovance začnemo obravnavati kot enakopravne člane naše družbe, ki imajo svoje potrebe in zahteve.

Želijo si sredstev za svojo dejavnost. Lojze kot predsednik društva je od odbornikov uspel dobiti nekaj prispevkov, ki so jih na davkarji odšteli od davčne osnove, vendar imajo v drugih občinah večji posluš za zbiranje sredstev v humanitarne namene — predvsem na davkarji.

Želijo si primernejših prostorov za delavnice in dnevno varstvo svojih varovancev (idealni bi bil stari zdravstveni dom), vendar se bojijo, da jih bo zasedel kdo z močnejšimi sredstvi in zvezami.

Želijo si razvojni oddelek v vrtcu, kjer bi se posebej ukvarjali s skupino duševno prizadetih najmlajših. Oddelek je sicer zgrajen, vendar so ga letos morali odstopiti navalu malčkov brez motenj v duševnem razvoju.

Razmišljajo tudi o prihodnosti, o celoviti rešitvi problema oskrbe in varstva okrog 50 otrok (kot otroke zaradi otroških reakcij obravnavajo tudi sicer po letih odrasle prizadete osebe). Skupaj z občinami Cerknica, Vič-Rudnik, Grosuplje in Kočevje se že dlje časa pogovarjajo o gradnji doma, v katerem bi bile delavnice in prostori za stalno oskrbo. Dr. Arkova jim za ta objekt odstopa celo brezplačno parcelo, a kako si v današnjem času zagotoviti sredstva, kako se prebiti skozi labirint raznih dovoljenj, kako odpraviti predsodke okolice...?

Ali naj se za dosego humanih ciljev odpovedo svojih humanih metod in se gredo dvojno moralo: eno znotraj društva in drugo za širšo družbeno uporabo? Ali se ne bi raje družba odpovedala svoje dvojne morale, izjemoma prekršila zakon ključarjenja in jim odškrnila vrata do zakladnice družbenih sredstev? Z nespoštovanjem nehumanega in nepisanega zakona bi se morda vsaj deloma odkupila za nespoštovanje prenekaterega, sicer humano pisanega zakona.

Stane Hafnar

Ustanovljeno društvo prijateljev mladine

Otroci so naše največje bogastvo — vsaj načeloma. Dejansko pa jih največkrat pojmujejo kot naš največji strošek. V njihovem imenu se pehamo za materialnimi dobrinami, skrb za standard pa iz nujnosti prerašča v potuho, da skrb za otroke prepuščamo drugim. Otroke tako vzgojijo, se vzgojijo in jih vzgojimo v osebnosti, ki so sprte z družbo, razcepljene v sebi in dotujene od nas. Potem pa krivimo vse druge — tudi svoje otroke — le sebe ne, saj smo zanje vendar vse storili...

Smo res? Morda se je ravno nad tem zamislila skupina krajanov, ki se je v prvih jesenskih dneh zbrala na ustanovni seji društva prijateljev mladine Ribnica. V društvo so se združili tako tisti, ki se zavedajo, da se njihova odgovornost za zdrav razvoj mladine ne konča za zunanjim zidom vrtca ali šole, kot tisti, ki jih skrbi usoda sinov in hčera tudi zunaj ograje domačega vrta. Na ustanovnem zboru so smelo začrtali vezi med doslej nerazumljivo ločenima področjema skrbništva nad našim največjim družbenim bogastvom: vezi med institucijami in družino.

PROGRAMSKE UMERITVE:

Komisija za družbeno vzgojo in varstvo otrok se je obvezala, da bo organizirala obdaritev vseh otrok iz KS ob prihodu Dedka mrza, da bo spomladi načela problematiko igrišč, da bo poletni organizirala letovanje otrok.

Svet zveze pionirjev bo sestavil pionirski odred in organiziral sprejem cicanov v pionirje, skrbel za urejenost spomenikov, s kulturnim programom poživil novoletno obdarovanje, poskrbel za sprejem kurirčkove pošte in poslal pionirje na zbor pionirjev. Ustanovili so tudi komisijo, ki se bo ukvarjala z reakcijo in letovanjem otrok.

Ustanovitev društva je s spodbudnimi besedami pozdravila tov. Maljyeva,

sekretarka Zveze društev prijateljev mladine Slovenije. Opozorila je na spontanost delovanja, v kateri je videla garancijo za ustvarjalno prihodnost društva. Tudi v vrstah novega članstva se je pojavil močan odpor pred forumskim delovanjem oziroma pred tem, da bi se spremenili v nekakšne »komu-

nalce« ter delali tisto, kar bi morali opravljati drugi. V društvu naj bi se kolektivno zastavljala vprašanja, ki si jih v trenutku samokritike zastavlja vsak od nas. Da nam naše največje bogastvo ne bo spolzelo med prsti, pa bo včasih pač potrebno pljunuti v dlani ali pa stisniti pesti...

FUNKCIJE:

Bartol Ana — predsednik, Orel Nuša — tajnik, Nosan Anica — blagajnik, Andreja Hojč, Vesna Postrak, predstavnik OK ZSMS, — izvršni odbor. Članstvo v DPM, akcija po gospodinjstvih, članska izkaznica 5, članarina 500 din.

30 let Društva za raziskovanje jam Ribnica

Pred 30 leti se je zbrala skupina devetih mladih entuziastov, da bi bolj organizirano raziskovali kraške pojave na ribniškem področju... in tako naprej do danes, ko je število članov društva približno 30 in sicer vseh starostnih stopenj.

V javnosti je izšlo že precej podatkov o našem delu, vendar je bistvo pravzaprav ostalo skrito: načrti, fotografije, spusti za javnost v jame, naši občutki,

zadovoljstva. Zato vam danes predstavljam eno od jam, po obsegu večjih, lahko bi rekel sistem, ki je Ribničanom že davno buril domišljijo. V njej se je že marsikdo izgubil, potem pa... nenadoma našel pot na plano čisto na drugem koncu.

Predstavljam vam del Tentere, natančneje — severni rov, ki je bil očem do pred kratkim skrit. Vhod vanj se je pokazal šele pred leti.

In sedaj le na kratko nekaj besed o tem sistemu:

Tloris, ki je pred vami, že sam po sebi kaže, da so rovi zelo prepleteni. Voda prihaja in se izgublja pod stenami na vseh straneh jame, tako da je težko ugotoviti ali gre za en vodni tok ali za več tokov. Rovi so v dveh nivojih, kar kaže, da se je voda skozi stoletja umikala čedalje globlje, »kopala« v globinah nove rove, za seboj pa puščala suhe rove.

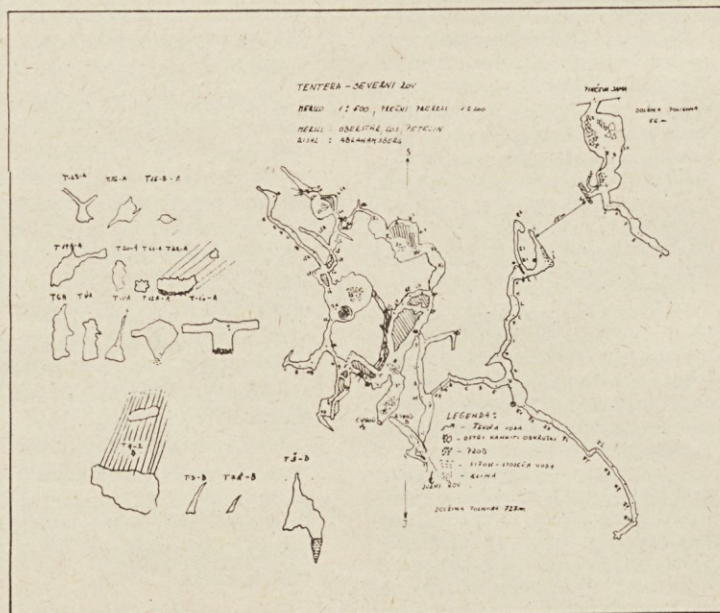
Na videz preprost sistem ni tako enostaven, kot je videti na sliki. Rovi so ozki, polni ostrih skal, strop je večkrat nižji od pol metra, tako da se je mogoče »prebijati« naprej le z plazenjem. Voda, ki teče v rovih, je še precej agresivna, kar pomeni, da apnenec razjeda. Pravih kapnikov je v rovih malo, le tu in tam je opaziti po stropih nekaj sige.

V tem sistemu je tudi Pikčeva jama, ki je po merjenjih poligona le 15 metrov oddaljena od Tentere. Ločujeta ju le sifona na obeh straneh.

Morda vas še zanima, kaj je naprej. Tudi jamarji bi radi to vedeli, zato vztrajno iščemo nadaljevanje tega labirinta. Na koncu posameznih rofov so ali zelo ozki sifoni ali podori, vendar glede na to, da se jama nenehno spreminja, upamo, da nam bo razkrila še ostale skrivnosti.

V prihodnji številki vam bomo skušali pričarati Tentero z najzanimivejšimi fotografskimi posnetki.

Aleš Abrahamsberg

V novi šoli

Prvega septembra je bil letos zame povsem drugačen dan, kajti prešolala sem se v drugo šolo, in sicer na osnovno šolo dr. Antona Debeljaka v Loškem potoku. Prej pa sem obiskovala osnovno šolo v Podpreski.

Ko sem zjutraj prišla v drugo šolo, sem se počutila kot v tujini. Nikogar nisem poznala. Vsi so me gledali. Bilo mi je zelo nerodno. Tudi tovarišic nisem poznala. Zdaj, ko sem v novi šoli že mesec dni, pa je vse drugače. V šolo se vozim s starši, domov pa z avtobusom. Kljub temu, da moram vstajati zgodaj in prihajam domov pozno, sem vesela, da sem se prešolala na to šolo.

Med sošolci se dobro počutim, z učitelji se razumem, tudi učenje mi gre dobro od rok.

Slavica Poplašen, 5. razred Osnovne šole dr. Anton Debeljak Loški potok

Utrinki z dneva pionirjev

Tudi letos smo praznovali dan pionirjev. Nanj smo se v našem pionirskem odredu skrbno pripravljali. Še pred tem smo imeli sestanek novoizvoljenega pionirskega odbora, ki šteje 78 članov. Sprejeli smo letošnji program dela in ga dali vsaki razredni skupnosti, da ga obravnava in prispeva še nove predloge. Sestavili smo tudi kandidatsko listo novega ožjega odbora, ki ima 9 članov.

Na sam pionirski dan smo izvedli tudi volitve. Volišče smo skrbno in lepo okrasili, izvolili smo volilo komisijo, ki je vestno opravila svoje delo.

Ob 11. uri pa je prišla k nam tudi delegacija borcev naše krajevne skupnosti. Pozdravil nas je tov. Škrabec Franc, ki nam je izročil v varstvo centralni spomenik padlim v ribniški občini. Spomenik je bil odkrit 4. julija letos. Povedal nam je, da dajejo borci ta spomenik v varstvo našemu PO »Anton Majnik« in tudi, kakšne so naše dolžnosti ob tem prevzemu. Med drugim je dejal: »Ko danes vzečano podpisujemo listino o prevzemu spomenika NOB v grajskem parku kulturnikov, katerega ste že svečano sprejeli v varstvo ob njegovi otvoritvi dne 4. julija na Dan bor-

ca, se moramo še posebej zavedati velike odgovornosti, ki jo s tem prevzema vaš PIONIRSKI ODRED »ANTON MAJNIK«, danes na dan pionirjev v trajen in časten spomin vseh borcev in žrtev, ki so darovali svoja življenja za našo osvoboditev izpod fašističnega jarma v času NOB od leta 1941 do leta 1945.« Nato smo podpisali sporazum.

Mi pionirji smo se jim za zaupanje zahvalili. Ponosni smo, da so nam ga zaupali in obljublamo, da bomo svojo dolžnost vedno izpolnjevali.

Po podpisu sporazuma pa smo skupno z borci odšli k spomeniku, kjer smo položili ikebano, ki smo jo uredili sami.

Vsi smo aktivno vključeni. Ene skupine so likovno upodobile Gregovo »Jutro«, druge so pripravile razstavo starih predmetov, tretje so raziskovale in naslikale staro arhitekturo Ribnice, četrte so uglasbile Rdečo kapico, pete so se naučile narodni ples itd. Na koncu smo vse svoje dejavnosti tudi predstavili. Tako delo imamo zelo radi.

Pionirski odred
»Anton Majnik«
OŠ dr. France Prešeren
Ribnica na Dolenjskem

Na zboru pionirjev Jugoslavije v Kopru

23. maja 1987 smo se zbrali delegati — pionirji že ob 6. uri zjutraj pred šolo. Tam je bil avtobus, ki nas je odpeljal na zbor pionirjev Jugoslavije. Jutro je bilo hladno. Vsi smo imeli kape in rutice ter prenatrane vrečke in torbice s hrano, da ne bi kdo med potjo omagal.

Sonca ni in ni hotelo biti. V Sodražici so se nam priključili še pionirji iz Loškega potoka in Sodražice. Večinoma smo dremali. Na avtocesti smo prvič počivali, saj je bilo med nami kar nekaj takih, ki so imeli probleme s svojimi želodci. Bilo je mrzlo. Pot smo nadaljevali brez večjih težav in problemov. Morje je bilo sinje modro in mirno. Videli smo celo Trst.

V Kopru smo se ustavili na avtobusni postaji. Zraven je tudi železniška postaja. Imeli smo eno uro časa. Posedli smo se na sonce. Kmalu so nas tovarišice obvestile, da moramo počakati še na poseben pionirski vlak, ki bo pripeljal iz Ljubljane. Z njim se je pripeljalo okoli 1200 pionirjev iz slovenskih šol. Vsi smo se vključili v POHOD MIRU. Brali smo najrazličnejše transparente v vseh mogočih jezikih: MIR VSEM OTROKOM SVETA. Najbolj zanimivi so bili napisani v kitajščini.

Šli smo v kolonah do stadiona, kjer je bila osrednja prireditev. Pred vhodom so nas pričakali in se pomešali med nas tudi mornarji v snežnobelih uniformah.

Zelo so bili lepi. Sedli smo na tribuno. Začel se je kulturni program. Na koncu programa so spustili v zrak balone, v njih je bila poslanica miru za vse otroke sveta. Po programu smo odšli na kosilo, kjer smo dobili značke in razglednice. Iz naših porcij se je kadil partizanski golaž. Posedli smo po travi v senci in jedli. Nato smo se vrnili k avtobusu, ki nas je popeljal ob obali do Simonovega zaliva.

Razporejen je bilo na višku, ko smo se ustavili tudi v Lipici. Bilo je zelo dosti žrebičkov, ki so nerodno stopicali v ogradi. Programa si nismo ogledali, saj je bila vstopnina previsoka. Hiteli smo zapravljati še zadnje dinarje za sokove in sladoled.

Kmalu smo krenili dalje. Najprej smo se peljali v Loški potok, kjer so izstopili potoški pionirji, nato v Sodražici sodražki. Mi pa smo izstopili v Ribnici. Nekateri so hiteli domov, drugi pa na tekmo v ŠC.

Zopet je bilo za nami srečanje pionirjev. Le malo je manjkalo, pa bi se ga ne mogli udeležiti. Zahvaljujemo se vodstvu naše šole, ki nam je pomagalo, da smo lahko šli. Iskrena hvala tudi tov. Miranu Košmrlju ter DO Riko, ki sta nam to srečanje omogočila.

Pionirji
OŠ dr. France Prešeren
v Ribnici
in mentorji

Obrambni dan

— Kaj pomenita besedi obramba in samozaščita?

Vsak bi na to vprašanje drugače odgovoril. Vsi pa vemo, da moramo o tej temi poznati nekaj osnov. Da bi zopet osvežili naš spomin, smo imeli obrambni dan.

Učenci od 5. — 8. razreda smo bili razdeljeni v 15 skupin. Vsaka skupina je začela z reševanjem testov in nadaljevala s streljanjem. Ko je bilo to opravljeno, smo startali na progo. Na njej je bilo pet kontrolnih postaj in na vsaki smo reševali naloge.

Na prvi postaji v Retjah smo reševali naloge iz orientacije in pot nas je vodila naprej, do 2. KP, ki je bila na cesti proti skakalnici. Na tej postaji so bila vprašanja o zdravilnih rastlinah. Po nekajminutnem odmoru smo nadaljevali pot proti Šegovi vasi, kjer je bila 3. KP. Kako bi se znašli v prometu, je bila tema na tej postaji. 4. KP je bila v Dednjaku. Tam smo reševali naloge iz obdobja NOB. Pot smo nadaljevali proti Hribu in na 5. KP. Uspešno smo rešili naloge iz protipožarne zaščite. Vrnili smo se v šolo. Tam smo v učnem stanovanju rešili naloge iz prve pomoči.

Mladinska konferenca za čistost okolja

Človek si je že od nekdaj želi živeti v sožitju z naravo. Toda z razvojem znanja je hitro prišel do industrializacije, katera pa zahteva vse več energije. Poredil si je naravo in jo začel neusmiljeno izkoriščati za zadovoljevanje po materialnih dobrinah. Vse to hlastanje po materialnih dobrinah in prekomerni porabi energije pa ima danes že katastrofalne posledice.

Tovarne bruhajo vse več strupenih plinov in škodljivih snovi, ki padajo z dežjem na zemljo. Zvelo se z vodnimi hlapi spremeni v žvepleno kislino. Ta kislina pa ima strahovite posledice na vse rastlinstvo. Danes smo priča izumiranju gozdov tudi v naši občini (jelka). V jeseni pa poljski pridelki ob takih padavinah hitro segnijo.

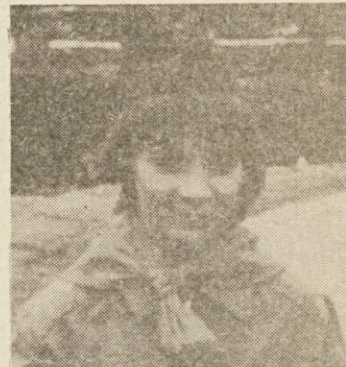
Da bomo preprečili nadaljnje onesnaževanje kraškega podzemlja, se v ribniški občini gradi velik vodni sistem z zadrževalnikom (jez). V teku pa so priprave za centralno čistilno napravo za vse mesto in okolico.

V naši KS in tudi drugod smo že uredili odlagališča smeti, nimamo pa organiziranega odvoza odpadkov, kot so steklo, železo, papir, da bi jih vračali industriji. S tem bi prihranili marsikatero dragoceno surovino in energijo, ki propadeta na smetiščih in onesnažujeta okolje.

Da bomo našim potomcem ohranili zdravo okolje, se moramo stalno vzgajati in izobraževati ter vlagati sredstva za čistilne naprave. Konec koncev ima največji pomen za naše življenje prav narava, saj je največja materialna dobrina, s katero moramo živeti v sožitju. Letos smo šli na konferenco za čistost okolja učenci iz Loškega potoka. Določeni sva bili midve s Slavico. Peljal naju je tov. Viljem Vesel s svojim avtomobilom.

Voznja je bila zelo zanimiva. Oglevali smo si nasade hmelja in vinske trte. Pot je bila sicer dolga, vendar v družbi s tov. Viljemom ni nikoli dolgčas.

Ko smo prispeli v Krško, smo se ustavili pred hotelom Sremič. Tja smo se

Skupine, ki so prej prispele na cilj, so urejale okolico šole in spomenika padlim borcem. Morali smo še posejati travo, posaditi nove vrtnice, obrezati še nekatere grmičke.

Ko so vse skupine prispele na cilj, je bila razglasitev rezultatov.

Mojca Oswald
8. razred
Osnovna šola
dr. Anton Debeljak
Loški potok

šli prijaviti, potem pa sva s Slavico dobili vsaka svojo učenko s tamkajšnje šole, da sva lahko pri njih prenočevali. Odšli sva na njune domove. Moram reči, da se mi je zelo lepo godilo, saj sem prišla k zelo prijetni družini. Tudi Patricija je bila zelo ljubezna.

Drugi dan smo imeli mladinsko konferenco. Zbrali smo se v dvorani. Bilo nas je zelo veliko. Konference smo se udeležili pionirji iz skoraj vseh občin v Sloveniji.

Najprej je morala vsako a občina prebrati svoje poročilo o onesnaženosti okolja. Nato smo učenci nalepili svojo občino na zemljevid. Že v šoli smo pobarvali zemljevid svoje občine. Najmanj onesnaženo okolje je bilo zeleno, kar je bila ocena 5, sem sodi tudi naša občina, najbolj onesnažena področja pa črna, kar je bila ocena 1. Ko smo zemljevid dokončali, smo ugotavljali, da sta najbolj onesnaženi občini Šoštaj in Trbovlje. Naša občina pa sodi med redke neonesnažene ali zelo malo onesnažene občine, saj je v Sloveniji čedalje manj čistega okolja. Konferenca se je zavlekla daleč v popoldan.

Potem smo si šli ogledat jedrsko elektrarno — nuklearko, ampak samo zunaj. Njeno notranjost smo si ogledali na filmu. Proti večeru smo odšli na domove svojih gostiteljev. S Patricijo dolgo nisva mogli zaspati, ker sva si imeli zelo veliko povedati. Drugi dan zjutraj pa sva se morali posloviti. Ona je imela namreč še šolo.

Pripeljala me je pred hotel, kjer me je čakala Slavica. Skupaj smo pričakali prihod vlaka bratstva in enotnosti iz Srbije. Potem pa smo si šli ogledat tovarno celuloze in papirja Djuro Salaj, kjer smo imeli tudi kratek razgovor. Za konec pa smo se peljali na izlet po bližnjih vaseh. Ob 13.00 uri smo odšli na kosilo, potem pa smo se odpeljali domov.

Ti trije dnevi so hitro minili, kot bi mignili. Saj lepi trenutki tako ali drugače zelo hitro minejo.

Marija Ruparčič, 7. razred
OŠ dr. Antona Debeljaka
Loški potok

Gradnja ortneškega vodovoda

Nekoč je tako imenovani »Nikolin« vodovod pokrival potrebe po pitni vodi v Ortneku, Dulah, Močilah, delu Praproč in Dolnjih Podpoljan. Pred leti pa je začelo vode zaradi vse večje porabe primanjkovati in dni brez vode je bilo vsako leto več. Nejevolja krajanov se je večala in po dolgem času je le prišlo do gradnje novega ortneškega vodovoda. Brez vojaških oblasti, občine Ribnica in krajevne skupnosti Velike Poljane le-tega gotovo ne bi bilo.

Trasa novega vodovoda poteka od Brež preko Žlebiča do Ortneka. Potrebno je bilo graditi po zelo neugodnem terenu, večkrat prečkati cesto in prog, tako da je moral izvajalec pokazati vse gradbene sposobnosti.

Če bo šlo vse po načrtih, bo novi vodovod začel obratovati septembra.

Franc Šilc

Cepljenje psov - shod gospodarjev

Letošnje cepljenje sta veterinarja Lojze in njegov pomočnik gotovo že malo pozabila, čeprav sta z marsikatero mrcino imela kar dosti dela. Strah pred steklino in ljubezen do psa čuvaja je tudi v naši krajevni skupnosti pripeljal k »Matjaku« vso pasjo družino. Kot je razvidno iz slike, so se preplašenim psom v brk postavili nasmejani gospodarji, zavedajoč se, da bodo njihovi ljubljenci v naslednjem letu varni pred to nevarno boleznijo.

Srečanje starejših občanov

V začetku oktobra so bila v ribniški občini srečanja starejših občanov nad 80 let. Srečanja je organiziral Rdeči križ, pripomogle pa so še KS v Loškem potoku in Sodražici, v Ribnici pa INLES in VVZ Majde Šilc.

Ni bil lep jasen dan, vendar pa so bili obrazi vseh udeležencev veseli in srca so jim igrala. Vsi so bili srečni in veseli. Težko je popisati srečo teh ljudi. In ob tem se vprašaš: »Kako malo je treba, da narediš vsaj nekaj veselih srečnih ur tem starejšim občanom, ki so v preteklosti vsak po svoje prispevali k našim lepšim dnevom.« Pa se že sprašujejo, kdo bo pa pozneje skrbel za nas, ko ne bo več teh aktivistov? Upajmo, da bo vedno med nami vsaj nekaj ljudi, ki jim bo ostala humanost v srcu. Res ni vse denar, čeprav se danes težko kaj naredi brez njega, ker vse preveč stane. Vendar se z dobro voljo veliko več naredi.

Obvestili smo vse starostnike nad 80 let, kdaj pripravljamo srečanje in naj sporoče ali se ga bodo udeležili ali ne. Težave so v tem, ker vsi ne odgovore. Je pač treba računati na malo več. Srečan-

ja se je udeležilo 42 starostnikov. Veselo in sproščeno so se pogovarjali, saj se mnogi redko videvajo. Za popestritev je sodelovala Glasbena šola Ribnica s svojim programom, ki jih je zelo navdušil. Gostitelj je bila VVZ Majde Šilc, ki je dala na razpolago prostore in kuharice so pripravile zelo okusno obaro in odlično pecivo. V imenu vseh udeležencev se jim tu še enkrat zahvaljujemo. Tovarišica ravnateljica pa jim je razkazala še novi del vrta, kar so vsi udeleženci tudi pohvalili in pripomnili, da ni bil samoprисpevek dajan v prazno.

Aktivistke RK in nekaj mladih članov RK je občane sprejemalo, jih pozdravljalo in streglo, da je šlo vse lepo, bi rekli, po tekočem traku. Nekatere občane so pripeljali in odpeljali nazaj svojci ali sosedje ali aktivisti RK. Torej ni bilo problemov s prevozom. Žal jih je bilo 42 od 230 vabljenih bolj malo. Vmes je bil tudi 90-letnik. Srečali so se občani od Rakitnice do Žlebiča. Ob kozarčku vina ali soka so se po nekaj urahh veseli razšli z upanjem, da se bodo še kdaj srečali.

Še enkrat se zahvaljujemo VVZ Majde Šilc Ribnica, Glasbeni šoli Ribnica in INLES Ribnica za sodelovanje in pomoč.

Z željo za še nadaljnje sodelovanje
Občinski odbor RK
Ribnica

Krvodajalstvo v občini

4. junij 1945 — V Centralni vojaški bolnišnici v Ljubljani je na poziv zdravstvenih delavcev darovalo kri 150 Ljubljancanov. Kri je bila namenjena vojnim ranjencem. Darovalci so dali kri brezplačno, uprava bolnišnice pa jim je v zahvalo dala nekaj olja in sladkorja. V Sloveniji praznujemo ta dan kot DAN KRVODAJALCEV.

Tako se je začelo, danes pa vsak dan nekje v Sloveniji daruje kri povprečno 300 krvodajalcev.

Tudi v Ribnici imamo letno tridnevno akcijo. Vedno smo dosegali plan in izpolnili pričakovanja. Letošnja akcija v marcu pa je doživela slab odziv. Malo prijav in veliko odklonov.

plan	vpis	%	%	odvzemi	količina krvi ml
750	563	75,1	9,2	511	428.795

Prijavilo pa se je 33 novih krvodajalcev.

Za vse uspehe in izpolnjene plane pa se moramo zahvaliti ljudem, ki vedno znova potrjujejo svojo visoko zavest in jo izražajo v tem najbolj humanem dejanju — dajanju krvi. To so večkratni krvodajalci. Ob doseženih okroglih številih darovanj krvi se jim zahvalimo s skromnimi priznanji — značko in pisмено zahvalo.

Letos prejme priznanja 324 krvodajalcev. Aktivnosti Rdečega križa jim jih bodo izročili ob primerni priložnosti. Iskreno se jim zahvaljujemo in računamo nanje še naprej.

Pa pogledimo še nekatere najvztrajnejše krvodajalce v občini, ki so v skrbi za sočloveka darovali svojo kri 20 krat in več:

20 x DAROVANA KRI

Andoljšek Jože	1936	Breg 36	INLES
Fink Boris	1948	Kolodvorska 25	RIKO
Henigman Anton	1946	Rakitnica 61	RIKO
Henigman Vinko	1929	Rakitnica 45	INLES Prigorica
Ilc Franc	1933	Gorenjska c 17	INLES
Korelc Bojan	1956	Ob Bistrici 2	RIKO
Kožar Drago	1943	Žimarice 30	INLES Sodražica
Kersnič Stane	1950	Šeškova 5	RIKO
Klun Marija	1941	Nemška vas 13	MERKATOR
Kolun Anton	1935	Prijatelj trg 13	INLES
Kovač Jernej	1940	Kolodvorska 23	RIKO
Mate Malka	1945	Dolenji Lazi	INLES
Oražem Franc	1951	Trg V.V. 14	RIKO/RIKOMAG
Pajnič Branko	1941	Bukovica 18	Zavaroval. Triglav
Vesel Stane	1947	Sodražica 140	DONIT
Zbašnik Alojz	1949	Trg V.V.1	INLES
Zobec Ivan	1934	Lestvika 1	RIKO

25 x

Mate Franc	1939	Hrovača 14	INLES
Mrhar Anton	1943	Opekarska 48	RIKO
Korelc Bojan	1956	Ob Bistrici 2	RIKO
Lesar Franc	1939	Opekarska 45	ITPP
Prijatelj Anton	1931	Zamostec 34	DONIT
Lovšin Alojz	1943	Dolenji Lazi 4	RIKO ZPO

30 x

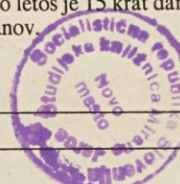
Abram Ivan	1948	Gorenje Lepovče 20	RIKO
Francelj Ivan	1930	Sodražica 159	INLES
Košir Franc	1939	Trg V.V. 16	DONIT
Klun Janez	1943	Nemška vas 51	INLES
Kužnik Viktor	1942	Trg V.V. 13	RIKO
Rus Franc	1932	Sodražica 35	INLES SODRAŽICA

50 x

Lavrič Vesna	1927	Prijatelj trg 13
--------------	------	------------------

Do letos je 15 krat darovalo kri 63 občanov, 10 krat 93 in petkrat 138 občanov.

Obč. odbor RK
Ribnica

REŠETO

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva Ribnica. Izhaja enkrat mesečno oziroma desetkrat letno v nakladi 4.000 izvodov. Ureja uredniški odbor v sestavi: France Grivec, glavni in odgovorni urednik, Uroš Bregar, tehnični urednik, Miran Košmrlj, Janez Mihelič, France Lapajne, Andrej Rus, Janez Gorše, Matjaž Nosan, Ciril Andoljšek. — Uredništvo: OK SZDL Ribnica, 61310 Ribnica, Šeškova 14, telefon 861-274 ali 861-067. — Priprava za tisk: DIC — TOZD Grafika Novo mesto, Tisk: Orbital, Ljubljana

ljubljska banka

Vsem varčevalcem in ustanoviteljicam želi srečno in uspešno novo leto 1988 — Ljubljanska banka Gospodarska banka Ljubljana.